

Nadzór pedagogiczny
System Ewaluacji Oświaty

RAPORT Z EWALUACJI CAŁOŚCIOWEJ

II Liceum Ogólnokształcące
Biała Podlaska

LO_B

Lubelski Kurator Oświaty
Kuratorium Oświaty w Lublinie

Przebieg ewaluacji:

Prezentowany raport jest rezultatem ewaluacji zewnętrznej przeprowadzonej w szkole (lub placówce) przez wizytatorów do spraw ewaluacji.

Ewaluacja polega na zbieraniu i analizowaniu informacji:

- o efektach działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły lub placówki (na podstawie danych informujących o wynikach pracy szkoły (lub placówki) odzwierciedlonych w umiejętnościach, zachowaniach, postawach, działaniach uczniów i w osiągniętych przez nich rezultatach na różnego rodzaju testach, egzaminach),
- o procesach zachodzących w szkole lub placówce (na podstawie danych, które informują o procesach i działaniach zachodzących i podejmowanych w szkole (lub placówce), a decydujących o sposobie funkcjonowania, charakterze szkoły (lub placówki) i przede wszystkim prowadzących do pożądaných efektów),
- o funkcjonowaniu szkoły lub placówki w środowisku lokalnym, w szczególności w zakresie współpracy z rodzicami uczniów (na podstawie danych informujących o sposobie współpracy ze środowiskiem i funkcjonowaniu w środowisku oraz wykorzystaniu tych zasobów w procesie nauczania i uczenia się),
- o zarządzaniu szkołą lub placówką (na podstawie danych informujących o sposobach zarządzania decydujących o jakości działań podejmowanych w szkole lub placówce).

Ewaluacja ma na celu zebranie informacji i ustalenie poziomu spełniania przez szkołę lub placówkę wymagań zawartych w załączniku do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego.

Szkoła lub placówka może spełniać te wymagania na pięciu poziomach:

- Poziom E - oznaczający niski stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom D - oznaczający podstawowy stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom C - oznaczający średni stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom B - oznaczający wysoki stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom A - oznaczający bardzo wysoki stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.

Opis metodologii:

Badanie zostało zrealizowane w dniach 17-09-2012 - 02-10-2012 przez zespół wizytatorów ds. ewaluacji, w skład którego weszli Hanna Ilczuk, Halina Rogowska.

W trakcie ewaluacji w placówce zbierano informacje pochodzące z wielu źródeł - dyrektora, uczących w szkole nauczycieli, innych pracowników, uczniów, rodziców, partnerów szkoły i przedstawicieli organu prowadzącego. Do gromadzenia danych wykorzystano metody ilościowe (ankiety w wersji elektronicznej i papierowej), jakościowe (wywiady indywidualne, grupowe, obserwację i analizę źródeł zastanych). Zestawienie metod, technik doboru próby i liczby osób, które wzięły udział w badaniach znajduje się w tabeli poniżej.

Wywiady grupowe zostały przeprowadzone po realizacji i analizie ankiet, pełniąc wobec nich funkcję wyjaśniającą.

Kategoria badanych/źródła danych	Metoda/technika	Sposób doboru próby	Wielkość próby/liczba obserwowanych jednostek
Dyrektor szkoły	Indywidualny wywiad pogłębiony	nd	nd
	Ankieta elektroniczna (CAWI)	nd	nd
Nauczyciele	Ankieta elektroniczna (CAWI) "Szkoła, w której pracuję"	Badanie na próbie pełnej	44
	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Nauczyciele zróżnicowani pod względem stażu, nauczanego przedmiotu i pracy w zespołach zadaniowych oraz pedagog szkolny	20
Pracownicy niepedagogiczni	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Pracownicy inni niż nauczyciele	6
Uczniowie	Ankieta elektroniczna (CAWI) "Moja szkoła"	Badanie na próbie pełnej uczniów klas rok niższych od najstarszych	217
	Ankieta elektroniczna (CAWI) "Mój dzień"	Badanie na próbie pełnej uczniów najstarszych klas	208
	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Przedstawiciele trzech ostatnich roczników, dobrani losowo oraz przedstawiciele samorządu szkolnego	12
Rodzice	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Przedstawiciele rady rodziców i rad klasowych, reprezentujący różne roczniki oraz wszyscy chętni	12
	Ankieta audytoryjna (PAPI)	Badanie na próbie pełnej rodziców uczniów klas rok niższych od najstarszych	337
Partnerzy szkoły, przedstawiciele organu prowadzącego	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Przedstawiciele organu prowadzącego i instytucji wskazanych przez dyrektora jako partnerzy	8
Obserwacja zajęć			6
Obserwacja zajęć pozalekcyjnych			
Obserwacja szkoły		Na zewnątrz, przed i po lekcjach, podczas przerw, podczas zajęć pozalekcyjnych	nd
Analiza danych zastanych			

Informacja o placówce

Nazwa placówki	II Liceum Ogólnokształcące
Patron	Emilia Plater
Typ placówki	Liceum ogólnokształcące
Miejscowość	Biała Podlaska
Ulica	Narutowicza
Numer	39
Kod pocztowy	21-500
Urząd pocztowy	Biała Podlaska
Telefon	0833433227
Fax	
Www	www.platerka.prv.pl
Regon	03030921100017
Publiczność	publiczna
Kategoria uczniów	Dzieci lub młodzież
Charakter	brak specyfiki
Uczniowie, wychow., słuchacze	706
Oddziały	24
Nauczyciele pełnozatrudnieni	46
Nauczyciele niepełnozatr. (stos.pracy)	8
Nauczyciele niepełnozatr. (w etatach)	4
Średnia liczba uczących się w oddziale	29.42
Liczba uczniów przypadających na jednego pełnozatrudnionego nauczyciela	15.35
Województwo	LUBELSKIE
Powiat	Biała Podlaska
Gmina	Biała Podlaska
Typ gminy	gmina miejska
Liczba mieszkańców	
Wysokość wydatków na oświatę	
Stopa bezrobocia	

Wprowadzenie: obraz placówki

Zapraszamy Państwa do lektury raportu z całościowej ewaluacji zewnętrznej przeprowadzonej w II Liceum Ogólnokształcącym im. Emilii Plater w Białej Podlaskiej. Zakres ewaluacji obejmował efekty działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły, procesy w niej zachodzące, funkcjonowanie szkoły w środowisku oraz zarządzanie placówką. W raporcie znajdują Państwo najważniejsze, wynikające z badań, informacje o liceum.

II Liceum Ogólnokształcące im. Emilii Plater jest szkołą publiczną, wchodzącą w skład Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 3 w Białej Podlaskiej, prowadzoną przez Prezydenta Miasta Biała Podlaska.

Głównym założeniem koncepcji pracy szkoły jest dbałość o wysoką jakość kształcenia z ukierunkowaniem na dobre przygotowanie uczniów do egzaminu maturalnego. Nauczyciele podejmują starania, aby uczniowie odnosili sukcesy na miarę swoich możliwości.

Szkoła realizuje projekty i programy mające na celu zwiększanie szans edukacyjnych i podnoszenie kluczowych kompetencji uczniów ("Wybieram e- Fizykę", " Rozwiń się z Platerką", " Młodzieżowe Uniwersytety Matematyczne").

Nauczyciele dbają o kształtowanie u uczniów kompetencji potrzebnych na dalszym etapie kształcenia. Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, co potwierdza wysoka zdawalność i wysokie wyniki egzaminu maturalnego oraz sukcesy uczniów w różnych formach współzawodnictwa.

Praca szkoły uwzględnia w szczególności sposób kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich, tolerancyjnych, a także uwrażliwianie uczniów na potrzeby innych. Postawy promowane przez szkołę są zgodne z postawami, które uczniowie i ich rodzice uważają za ważne.

Licealiści podejmują inicjatywy dotyczące ich własnego rozwoju i rozwoju szkoły, chętnie angażują się w różnego rodzaju akcje charytatywne, organizację imprez, uroczystości szkolnych, spotkań z ciekawymi ludźmi oraz promocję szkoły.

Na uwagę zasługuje podejmowanie w szkole różnorodnych działań organizacyjnych, wychowawczych i profilaktycznych, których efektem jest zapewnienie uczniom wysokiego poziomu bezpieczeństwa, docenianego przez młodzież i rodziców oraz zauważanego przez nauczycieli, pracowników niepedagogicznych i partnerów szkoły. Wiele z tych działań realizowanych jest we współpracy ze środowiskiem lokalnym.

Szkoła skutecznie wykorzystuje zasoby środowiska lokalnego współpracując z osobami i różnymi instytucjami. Placówka wspiera rodziców w wychowaniu dzieci i przekazuje informuje o ich rozwoju, lecz rodzice w mniejszym stopniu współuczestniczą w podejmowaniu decyzji dotyczących życia szkoły.

Warto podkreślić, że rzetelna realizacja zadań szkoły związanych z funkcją dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą jest wynikiem systematycznie realizowanego nadzoru pedagogicznego przez dyrektora oraz efektywnej pracy zespołowej nauczycieli. Nauczyciele z dużym zaangażowaniem przeprowadzają ewaluację wewnętrzną i formułują wnioski adekwatne do potrzeb rozwojowych szkoły.

W opinii społeczności lokalnej II Liceum Ogólnokształcące im. Emilii Plater należy do szkół, które dobrze przygotowują młodzież do dalszego etapu kształcenia, do życia w społeczeństwie oraz podejmowania świadomych i odpowiedzialnych wyborów życiowych.

Zapraszamy Państwa do zapoznania się z raportem, który zawiera więcej szczegółowych danych o szkole i jej pracy.

Wyniki ewaluacji:

Obszar: Efekty

Wymaganie: *Analizuje się wyniki sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe*

Komentarz:

W szkole przeprowadzana jest analiza wyników egzaminów zewnętrznych na poziomie wyników pojedynczych uczniów i zespołów klasowych. Stosuje się jakościowe i ilościowe metody analizy. Porównuje się wyniki uczniów z osiągnięciami uczniów w kraju, województwie, powiecie oraz w odniesieniu do lat poprzednich, prowadzi się tzw. "badanie na wejściu" w celu określenia poziomu wiedzy i umiejętności, z jakim uczniowie przychodzą do szkoły. Analiza jest prowadzona w celu poprawy jakości pracy szkoły. Wnioski są wdrażane w postaci realizacji projektu "Rozwiń się z Platerką", przeprowadzania próbnych matur, dodatkowych zajęć z przedmiotów objętych maturą, motywowania uczniów do udziału w konkursach, zwracania uwagi na frekwencję. Wdrażane wnioski przyczyniają się do wzrostu efektów kształcenia.

Przedstawione poniżej argumenty świadczą o wysokim poziomie spełniania wymagania przez szkołę.

Dyrektor szkoły oraz nauczyciele uczestniczący w wywiadzie zgodnie stwierdzili, że **w szkole przeprowadzana jest analiza wyników egzaminów zewnętrznych**. Badani zgodnie wskazali, że analiza prowadzona jest na poziomie wyników pojedynczych uczniów i zespołów klasowych. Nauczyciele poinformowali, że po otrzymaniu wyników z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie najpierw samodzielnie analizują wyniki uzyskane przez swoich uczniów. Następnie analiza całościowa dokonywana jest w zespołach przedmiotowych, gdzie analizowane są wyniki maturalne z danego przedmiotu. Na wrześniowym posiedzeniu rady pedagogicznej przewodniczący zespołów przedmiotowych lub wyznaczeni nauczyciele przedstawiają wyniki z poszczególnych przedmiotów z poziomu podstawowego i rozszerzonego oraz wypracowane wnioski. Następnie zespoły przedmiotowe na podstawie sporządzonych zestawień wskazują obszary umiejętności, które zostały najslabiej opanowane przez maturzystów i wyznaczają kierunki do dalszej pracy.

W szkole stosuje się ilościowe i jakościowe metody analiz wskazują na to informacje uzyskane od dyrektora (ankieta) oraz zapisy w dokumentacji szkolnej.

Analizy ilościowe obejmują:

- zestawienia uczniów, którzy zdali egzamin z danego przedmiotu w szkole na poziomie podstawowym i rozszerzonym;
- procentowy wynik uzyskany przez poszczególnych uczniów;
- porównanie wyniku egzaminu maturalnego w szkole z wynikami w OKE, województwie lubelskim, powiecie białskim i w mieście Biała Podlaska (w odniesieniu do całej szkoły i poszczególnych przedmiotów) zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym;
- porównywanie wyników w kolejnych latach;
- łatwość matury z danego przedmiotu dla poszczególnych klas;
- średnie wyniki poszczególnych zadań uzyskane w klasach (wyrażone w punktach na poziomie podstawowym i rozszerzonym,
- najwyższy i najniższy wynik ogólny matury w klasach (wyrażony w %) na poziomie podstawowym i rozszerzonym.

Analizy jakościowe obejmują:

- łatwość zadań, z którymi uczniowie radzili sobie najlepiej i jakie umiejętności najlepiej zostały przez nich

opanowane na poziomie podstawowym i rozszerzonym;

- trudność zadań, które wypadły najłatwiej i jakie umiejętności słabo zostały przez uczniów opanowane na poziomie podstawowym i rozszerzonym;
- przyczyny niepowodzeń, słabiej zdanej matury poszczególnych uczniów;
- określenie mocnych i słabych stron osiągnięć uczniów.

Następnym argumentem przemawiającym za wysokim poziomem spełniania wymagania przez szkołę, jest fakt, iż **analiza jest prowadzona w celu poprawy jakości pracy szkoły**. Nauczyciele i dyrektor w wywiadzie zgodnie twierdzą, że analiza wyników egzaminów zewnętrznych służy doskonaleniu procesu kształcenia i podniesieniu poziomu pracy szkoły, a także jest rzetelną informacją dla rodziców. Według respondentów na tej podstawie podejmowane są działania w zakresie doskonalenia procesu kształcenia np.:

- zwracanie szczególnej uwagi na kształcenie tych umiejętności, z których nabywaniem uczniowie mają problemy;
- modyfikowanie metod i form pracy z uczniem;
- indywidualizacja pracy z uczniami i dostosowywanie treści i metod pracy do ich możliwości;
- planowania pracy w zespołach.

Za zakończenie należy podkreślić, że **wnioski z analizy są wdrażane, co przyczynia się do wzrostu efektów kształcenia**. Wypowiedzi dyrektora i nauczycieli wskazują, że w szkole formułowane są wnioski z analizy wyników egzaminów zewnętrznych. Zdecydowana większość ankietowanych nauczycieli (40 z 44) stwierdziła, że znają wnioski z analizy wyników egzaminów zewnętrznych z poprzedniego roku szkolnego. Dyrektor, nauczyciele i partnerzy uczestniczący w wywiadzie zgodnie stwierdzili, że wdrażany wniosek dotyczący prowadzenia zajęć wyrównawczych dla uczniów z problemami z matematyki oraz z innych przedmiotów w celu wyrównanie szans edukacyjnych przyniósł wymierny efekt, a mianowicie zwiększyła się zdawalność egzaminu maturalnego w szkole (w 2011 roku – 1 osoba nie zdała egzaminu maturalnego, a w 2012 wszyscy uczniowie zdali egzamin maturalny). Ponadto uczniowie uzyskali wyższe wyniki egzaminu z większości przedmiotów. Wyniki egzaminu maturalnego ze wszystkich przedmiotów zdawanych na maturze w szkole są wyższe od średniej egzaminów w kraju.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności*

Komentarz:

Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, co potwierdza wysoka zdawalność i wyniki egzaminu maturalnego oraz indywidualne sukcesy uczniów w olimpiadach przedmiotowych i konkursach. Zmniejsza się liczba uczniów, którzy nie otrzymali promocji do następnej klasy. W szkole analizuje się osiągnięcia uczniów nie tylko edukacyjne, ale również z zakresu innych działań(osiągnięcia uczniów w olimpiadach, konkursach i zawodach sportowych). Analiza osiągnięć uczniów uwzględnia ich możliwości rozwojowe. W opinii 90% ankietowanych rodziców nauczyciele wierzą w możliwości uczniów. Według 88 % badanych uczniów klas trzecich prowadzone zajęcia są dostosowane do ich możliwości. Szkoła formułuje i wdraża wnioski z analizy osiągnięć uczniów, które przyczyniają się do wzrostu efektów kształcenia.

Przedstawione poniżej argumenty świadczą o wysokim poziomie spełniania wymagania przez szkołę.

Z badania wynika, że **uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności zgodne z podstawą programową**. Według wszystkich ankietowanych nauczycieli (44), ich uczniowie w dużym stopniu opanowali w ubiegłym roku szkolnym wiadomości i umiejętności opisane w podstawie programowej. Z analizy dokumentacji wynika zmniejsza się liczba uczniów, którzy nie otrzymali promocji do następnej klasy (w roku szkolnym 2010/11 - 5 uczniów nie otrzymało promocji, a w roku szkolnym 2011/2012 – 3 uczniów). Według partnerów uczestniczących w wywiadzie szkoła kształci umiejętności istotne i potrzebne jak np.: umiejętność uczenia się, komunikowania, współpracy

i otwartości na problemy innych. Zdaniem rozmówców wszystkie umiejętności nabywane w szkole są ważne.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że **w szkole analizuje się osiągnięcia uczniów**. Z informacji pozyskanych od dyrektora (wywiad), zdecydowanej większości ankietowanych nauczycieli (43 z 44) oraz udostępnionej dokumentacji wynika, że w szkole dokonuje się analizy osiągnięć uczniów poprzez:

- przeprowadzanie testów diagnostycznych,
- analizę ocen cząstkowych i semestralnych,
- porównywanie osiągnięć ucznia w ciągu roku,
- analizę frekwencji,
- analizę wyników osiągniętych na zawodach sportowych,
- analizę wyników matury próbnej i właściwej, sprawdzianów, kartkówek i innych form zarówno pisemnych, jak i ustnych,
- diagnozę wstępną przeprowadzaną w klasach pierwszych na wejście,
- zestawienia osiągnięć uczniów w olimpiadach i konkursach.

Należy dodać, że **analiza osiągnięć szkolnych uwzględnia możliwości rozwojowe uczniów**, wskazują na to wypowiedzi dyrektora i nauczycieli uczestniczących w wywiadzie. Według nich uczniowie otrzymują zadania do wykonania o różnym stopniu trudności. Najzdolniejsi pracują metodą projektu, samodzielnie przygotowują się do zajęć, wykorzystując sugestie nauczyciela. Ponadto uczniowie są zachęceni do udziału w konkursach i olimpiadach pracując z nauczycielem indywidualnie, poszerzając wiedzę z danego przedmiotu. Licealiści mniej zdolni i mający kłopoty w nauce pracują dodatkowo na zajęciach wyrównujących. Na sprawdzianach i klasówkach różnicowane są stopnie trudności zadań, w zależności od możliwości uczniów. Analizując osiągnięcia szkolne uczniów, szkoła uwzględnia ich możliwości rozwojowe, które wynikają z orzeczeń i opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, z informacji uzyskanych od rodziców, z diagnoz i ankiet, z kontaktów z lekarzami, z obserwacji poczynionych przez nauczycieli i wychowawców. Dzięki temu uczniowie, tak z trudnościami, jak i zdolni otrzymują należytą pomoc. Szkoła organizuje zajęcia wyrównawcze, rewalidacyjne, kompensacyjne, korekcyjne, koła zainteresowań, prace indywidualną z dzieckiem oraz indywidualnie przygotowuje uczniów do konkursów i olimpiad przedmiotowych, artystycznych, sportowych.

Ponadto **w szkole formułuje się wnioski z analizy osiągnięć uczących się**. Nauczyciele uczestniczący w wywiadzie podali przykłady wniosków sformułowanych na podstawie analizy osiągnięć uczniów.

- Kontynuować dotychczasową pracę.
- Ćwiczyć te typy zadań, z którymi uczniowie mają największe problemy.
- Dostosować ofertę zajęć pozalekcyjnych do oczekiwań uczniów.
- Starać się minimalizować stres uczniów klas I wynikających ze zmianą szkoły.

Większość ankietowanych uczniów klas drugich (141 z 217) uznała, że zajęcia, w których uczestniczyli w szkole były dla nich trudne (wskazania bliżej prawego krańca skali), a dla 76 uczniów zajęcia były łatwe (wskazywali na lewy przedział skali). W opinii zdecydowanej większości ankietowanych trzecioklasistów zajęcia, w których uczestniczyli, w dniu badania były, w przeciwieństwie do drugoklasistów, łatwe, tak wskazało (149 z 208) 59 zaznaczało wartości bliżej prawego krańca skali (bardzo trudne). Należy dodać, że według 88 % badanych uczniów klas trzecich zajęcia te były często dostosowane do ich możliwości, natomiast zdaniem 12% uczniów zajęcia były bardzo rzadko lub wcale nie dostosowane do ich możliwości.

Wyniki badań wskazują, że **nauczyciele dostrzegają możliwości uzyskania lepszych wyników przez uczniów**. Według wszystkich ankietowanych nauczycieli (44) uczniowie liceum w większości są zdyscyplinowani, zaangażowani i aktywni, mają chęć do nauki i uzyskują lepsze wyniki w nauce oraz przejawiają własną inicjatywę. W opinii 90% ankietowanych rodziców nauczyciele w tej szkole wierzą w możliwości uczniów. Uczniowie uczestniczący w wywiadzie stwierdzili, że nauczyciele wierzą w nich. Według uczniów nauczyciele rozwijają ich zainteresowania, gratulują im osiągnięć w konkursach i olimpiadach, chwalą za dobrą ocenę, zachęcają do udziału w konkursach, umożliwiają poprawę oceny, w większości akceptują pomysły samorządu szkolnego (np. dotyczące organizacji dnia otwartego). Rodzice w wywiadzie dodali, że nauczyciele motywują uczniów do poprawy oceny na lepszą. Służą radą i pomocą. Dla zainteresowanych uczniów prowadzą konsultacje oraz informują o ewentualnych brakach.

Kolejnym argumentem potwierdzającym spełnianie wymagania na wysokim poziomie jest fakt, że **w szkole formułuje się i wdraża wnioski z analizy osiągnięć uczniów.** W zgodnej opinii dyrektora i nauczycieli (wywiad) wnioski z analizy osiągnięć uczniów są wykorzystywane. Nauczyciele poinformowali, że kontynuują metody działań, które się sprawdziły w praktyce i przynoszą dobre efekty. Ćwiczą te typy zadań, z którymi uczniowie mają największe problemy. Wprowadzono system monitorowania frekwencji uczniów. Obecnie nieobecności uczniów są usprawiedliwiane według ścisłych procedur. W celu minimalizowania stresu pierwszoklasistów prowadzone są w szkole zajęcia integracyjne z psychologiem i wychowawcą klasy. Oferta zajęć pozalekcyjnych dostosowana została do potrzeb uczniów.

Na zakończenie należy dodać, że zdaniem dyrektora (ankieta) **wdrażane wnioski z analizy osiągnięć uczniów raczej przekładają się na wzrost efektów kształcenia.** Jak wynika z analizy dokumentacji wszyscy uczniowie klas trzecich przystępują do egzaminów maturalnych. Realizacja projektu „Rozwiń się z Platerką” dodatkowe zajęcia z przedmiotów maturalnych, wprowadzanie próbnych matur, przygotowywanie sprawdzianów w formie arkuszy egzaminacyjnych, wszystko to, wpływa na poprawę wyników egzaminu maturalnego. Analizując wyniki egzaminu maturalnego w porównaniu z latami ubiegłymi okazuje się, że uczniowie otrzymują wyższe wyniki egzaminu maturalnego np.: wynik procentowy zdawalności egzaminu maturalnego z matematyki w 2011 r. wynosił- 69%, a w 2012 r. - 83%; z języka niemieckiego w 2011 r. -77,9%, a w 2012 r. - 85,6%. Jest to wynik wyższy od osiąganego w powiecie m. Biała Podlaska, województwie i kraju.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Uczniowie są aktywni*

Komentarz:

Uczniowie są zaangażowani w zajęcia organizowane przez szkołę. Nauczyciele podejmują działania w celu zwiększenia aktywności uczniów. W opinii uczniów zajęcia są atrakcyjne i angażują ich. Uczniowie są też zaangażowani w zajęcia pozalekcyjne organizowane przez szkołę. Uczący się, podejmują inicjatywy dotyczące ich własnego rozwoju i rozwoju szkoły, chętnie angażują się w różnego rodzaju akcje charytatywne, organizację imprez, uroczystości szkolnych, spotkań z ciekawymi ludźmi oraz promocję szkoły. Szkoła realizuje większość działań zainicjowanych przez uczniów.

Przedstawione poniżej argumenty świadczą o wysokim poziomie spełniania wymagania przez szkołę.

Z przeprowadzonego badania wynika, że **uczniowie są zaangażowani w zajęcia organizowane przez szkołę.** Taką opinię potwierdza 63% uczniów klas trzecich i 50% uczniów klas drugich, którzy uważają, że duża część zajęć jest dla nich wciągająca i angażuje ich, 37 % uczniów klas trzecich i 50 % uczniów klas drugich twierdzi, że niektóre zajęcia są dla nich wciągające, ale zdarza się to dość rzadko. Obserwacja zajęć pozwoliła stwierdzić, iż większość uczniów angażowała się w zajęcia. Miało to bezpośredni związek z działaniami nauczyciela. Większość ankietowanych rodziców 86 % uważa, że ich dziecko raczej chętnie angażuje się w zajęcia szkolne. Zdecydowana większość ankietowanych nauczycieli (42) w ośmiostopniowej skali wskazali na wysoki poziom (6-8), iż uczniowie są zdecydowanie zaangażowani podczas ich zajęć.

Ponadto **uczniowie są zaangażowani w zajęcia pozalekcyjne organizowane przez szkołę,** co wynika z informacji udzielonych w badaniach ankietowych nauczycieli, uczniów i rodziców. Większość ankietowanych uczniów klas drugich 63% i 71 % uczniów klas trzecich twierdzi, że sporo zajęć pozalekcyjnych (choć nie wszystkie) ich angażują, tylko nieliczne są nudne, a 37 % ucz. klas drugich i 29 % ucz. kl. trzecich uważa, że niektóre zajęcia są wciągające, ale zdarza się to dość rzadko. Wszyscy ankietowani nauczyciele ocenili w ośmiostopniowej skali, iż uczniowie są zaangażowani podczas ich zajęć i wskazali na przedział (5-8). W opinii 57 % ankietowanych rodziców ich dzieci raczej chętnie uczestniczą w zajęciach pozalekcyjnych, 33 % wskazało, że ich dziecko nie chodzi na zajęcia pozalekcyjne, a 10 % uważa, że dziecko uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych, ale zdecydowanie niechętnie.

Należy dodać, że **uczący się podejmują inicjatywy dotyczące ich własnego rozwoju i rozwoju szkoły.** Inicjatywy uczniów są w większości realizowane. Wskazują na to informacje uzyskane od dyrektora, nauczycieli,

rodziców, partnerów szkoły i uczniów. Większość ankietowanych uczniów klas drugich (75 %) twierdzi, że raczej mają wpływ na to, co się dzieje w szkole, 25 % uważa wręcz odwrotnie. 62 % ankietowanych uczniów klas trzecich stwierdza, że raczej mieli wpływ na to, co działo się na lekcjach w dniu przeprowadzanego badania, 38 % uczniów uważa, że nie mieli wpływu. Według uczniów mają oni wpływ na organizację zajęć, zakres omawianego materiału, stosunek nauczycieli do uczniów i wyposażenie. Według uczniów uczestniczących w wywiadzie "rozwijać się" oznacza: poszerzać swoje horyzonty, poznawać nowych ludzi, robić to, co ich interesuje. Uczniowie twierdzą, że mają możliwość wpływania na to, w jaki sposób się rozwijają i wskazują na:

- zgłaszanie nauczycielom propozycji dotyczących wycieczek ,
- spotkania z ciekawymi ludźmi oraz ze studentami,
- sposoby organizowania imprez szkolnych,
- przygotowywanie układów tanecznych na różne uroczystości.

Uczniowie dodali, że dzielą się swoimi pomysłami z nauczycielami np.: byli inicjatorami koła tanecznego, zmiany formy organizowania „dnia otwartego”, kontynuowania dyskotek szkolnych, które od dawna nie odbywały się w szkole. Sami proponują udział w konkursach, w których nagrywają filmy np. „Moje Miasto- Biała Podlaska”, „Moja szkoła w obiektywie”. W opinii dyrektora i nauczycieli (wywiad, ankieta) uczniowie podejmują w szkole działania na rzecz własnego rozwoju i rozwoju szkoły np.: prowadzą stronę internetową szkoły, biorą udział w różnych konkursach (wewnętrznych i zewnętrznych) oraz olimpiadach, przygotowują i prowadzą liczne imprezy szkolne, np. "dzień otwarty" szkoły, reprezentują szkołę poza jej murami np.: podczas miejskich obchodów różnych świąt (3 Maja, 1 września, 11 listopada), organizują akcje charytatywne, nakręcają filmy, założyli zespół taneczny "Funky Steps", kwestują na cmentarzu, co wpływa pozytywnie na kształtowanie postaw prospołecznych. Rodzice i partnerzy szkoły uczestniczący w wywiadzie sądzą, że uczniowie mają pomysły na to, co powinno się dziać w szkole. Ich zdaniem pomysły uczniów są uwzględniane, a w szczególności w zakresie udziału licealistów w akcjach ekologicznych, profilaktycznych, charytatywnych oraz licznych konkursach.

W zgodnej opinii uczniów, dyrektora i nauczycieli uczestniczących w wywiadzie **szkoła w większości realizuje działania zainicjowane przez uczących się**. Wyjątek stanowi wprowadzenie "szczęśliwego numerka" i występ zespołu szkolnego "Refleks". Należy dodać, że na terenie szkoły widać przykłady aktywności uczniów. Wyeksponowane są puchary i dyplomy za udział uczniów w różnych formach współzawodnictwa. Na korytarzu znajduje się gazetka samorządu uczniowskiego. Działania uczniów są zamieszczane na stronie internetowej oraz w lokalnej prasie.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Respektowane są normy społeczne*

Komentarz:

Uczniowie w szkole czują się bezpiecznie, znają obowiązujące normy oraz prezentują zachowania zgodne z wymaganiami. Prowadzona jest diagnoza zachowań uczniów i zagrożeń. Podejmowane działania mają na celu zmniejszenie zagrożeń oraz wzmacnianie zachowań pożądanых. Efektem analizy realizowanych działań, jest ich modyfikowanie w razie potrzeby. Podczas modyfikacji działań wychowawczych uwzględnia się inicjatywy uczniów.

Przedstawione poniżej argumenty świadczą o wysokim poziomie spełniania wymagania przez szkołę.

Uczniowie w szkole czują się bezpiecznie, co wynika z informacji uzyskanych od ankietowanych uczniów klas drugich i trzecich oraz z informacji uzyskanych podczas wywiadów: z rodzicami, partnerami i samorządem, a także z pracownikami niepedagogicznymi. 64% ankietowanych uczniów klas drugich uważa, że na terenie szkoły poza zwykłymi godzinami jej pracy czują się bezpiecznie, 6 % było odmiennego zdania. Natomiast 30% uczniów nigdy nie bywa na terenie szkoły poza godzinami jej pracy. Pomimo poczucia bezpieczeństwa (78 z 217) uczniów wskazało, że ktoś obrażał osobę z ich klasy, (48 z 217) ktoś ich obrażał, (35) komuś z klasy skradziono jakiś przedmiot lub pieniądze, (14) ukradziono im jakiś przedmiot lub pieniądze, (8) inni zmuszali Cię do kupowania

czegoś za Twoje własne pieniądze. Zdecydowana większość uczniów stwierdziła, że w szkole nie ma miejsc, w których czują się mało bezpieczni. Chociaż (8) podaje że w szkole mało bezpiecznym miejscem jest szatnia,(5) wskazuje na boisko ,(4) na toalety, (18) na część gimnazjalną szkoły. Poza tym zdecydowana większość ankietowanych uczniów klas trzecich 97% wskazało, że podczas lekcji czują się bezpiecznie i 99 % uczniów twierdzi, że podczas przerw także czują się bezpiecznie. Rodzice, partnerzy z przedstawicielem samorządu oraz pracownicy niepedagogiczni w wywiadach stwierdzili, że uczniowie czują się w szkole bezpiecznie. Największy wpływ na poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole mają, według respondentów, odpowiednio: monitoring, dyżury nauczycieli podczas przerw, dyżur przy wejściu do szkoły, identyfikatory.

Warto podkreślić, że **uczniowie znają obowiązujące w szkole normy**. Zdecydowana większość ankietowanych uczniów klas drugich 97 % i klas trzecich 99 % wskazało, że zasady właściwego zachowania się w szkole, są dla nich jasne (nawet jeśli nie zawsze ich przestrzegają). 82 % ankietowanych uczniów klas drugich uważa, że nauczyciele przestrzegają zasad, które sami głoszą, 18% uczniów jest odmiennego zdania. Uczniowie uczestniczący w wywiadzie poinformowali, że mają prawo: do jawnej, sprawiedliwej, umotywowanej oceny, korzystania z bibliotek i stołówki szkolnej, nieprzygotowanie do lekcji, po wcześniejszym zgłoszeniu tego faktu nauczycielowi, życzliwego traktowania ich przez pracowników szkoły. Do obowiązków zaliczyli: szanowanie pracowników szkoły, noszenie w szkole identyfikatorów, zmienianie obuwia, systematyczne i punktualne przychodzenie na zajęcia. Dodali, że nie wolno im używać wulgaryzmów, niszczyć mienia szkolnego, spożywać alkoholu, brać używek w szkole i poza szkołą, opuszczać lekcji bez usprawiedliwienia. Partnerzy i przedstawiciel samorządu uznali, że zachowania uczniów są zgodne z ich oczekiwaniami. Uczniowie są kulturalni, grzeczni i odpowiedzialni. Licealiści szkoły są ambitni, dzięki czemu odnoszą sukcesy w nauce. Z obserwacji szkoły wynika, że podczas przerw na korytarzach i na boisku szkolnym uczniowie zachowywali się zgodnie z przyjętymi normami.

Z analizy dokumentacji i informacji pozyskanych od rodziców (ankieta) i dyrektora podczas wywiadu wynika, że **w szkole prowadzona jest diagnoza zachowań uczniów i zagrożeń**. Dyrektor poinformował, że w szkole prowadzony jest system monitorowania frekwencji uczniów . Nauczyciele obserwują zachowania uczniów na przerwach i podczas różnych uroczystości w szkole i poza jej murami. Ponadto w ramach ewaluacji wewnętrznej prowadzone są badania ankietowe uczniów i rodziców na temat poczucia bezpieczeństwa, fizycznego i psychicznego uczniów. Z analizy dokumentacji wynika, że w szkole prowadzone są warsztaty dla młodzieży i pedagogizacja rodziców na temat np.: "Dopalaczy", "Przyczyn i skutków zażywania narkotyków". Diagnoza zachowań prowadzona jest również poprzez rozmowy z uczniami, rodzicami, nauczycielami oraz zbieranie informacji zwrotnych od uczniów i rodziców. Analizuje się również czynniki środowiskowe mające wpływ na dziecko. Ponadto szkoła analizuje oceny z zachowania, frekwencję, przyczyny niepowodzeń szkolnych, oraz rozpoznaje sytuację rodzinną ucznia. Zdaniem 80% ankietowanych rodziców pozytywne zachowania ich dzieci są dostrzegane przez nauczycieli. Ponadto 71 % rodziców twierdzi, że otrzymują informacje na temat zagrożeń występujących w szkole.

Istotnym argumentem potwierdzającym spełnienie wymagania na wysokim poziomie jest fakt, iż **w szkole podejmuje się działania wychowawcze mające na celu zmniejszenie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanych zachowań**. Tezę potwierdzają dyrektor(ankieta), rodzice i pracownicy niepedagogiczni biorący udział w wywiadach. Większość ankietowanych rodziców 73 % wskazuje, że nauczyciele szybko reagują na niewłaściwe zachowania uczniów, 10 % rodziców jest odmiennego zdania, a 17 % rodziców twierdzi, że nie ma takich zachowań. W opinii 77 % rodziców pozytywne zachowania dziecka są chwalone przez nauczycieli, a 23 % rodziców myśli inaczej. 58 % rodziców jest zdania, że nauczyciele szybko reagują na ryzykowne zachowania uczniów , 12 % jest odmiennego zdania, 30 % wskazało, że nie ma takich zachowań. Respondenci twierdzą, że pozytywne, pożądane zachowania licealistów są chwalone przez nauczycieli. Na koniec roku szkolnego najlepsi uczniowie są nagradzani. Wobec zdiagnozowanych zagrożeń nauczyciele prowadzą rozmowy z uczniami, a jeśli to nie pomaga wzywają rodziców. Nauczyciela podczas prowadzonych rozmów wspiera psycholog. Zdaniem rodziców uczestniczących w wywiadzie ich dzieci nie były narażone na niewłaściwe zachowania ze strony innych uczniów. Z analizy dokumentacji wynika, że szkoła prowadzi w klasach I w pierwszych tygodniach nauki zajęcia integracyjne (z udziałem pedagoga, psychologa z poradni psychologiczno – pedagogicznej i wychowawcy klasy), służące zmniejszeniu stresu związanego z podjęciem nauki w nowej szkole i zbudowaniu zespołu klasowego. Ponadto młodzież uczestniczy w warsztatach na temat umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach i panowania nad sobą. Na godzinach wychowawczych odbywały się zajęcia na temat:" Źródła i istota stresu szkolnego- jak z nim walczyć?". Prowadzone są również pogadanki przez pielęgniarkę szkolną związane z profilaktyką. Młodzież prowadzi dyskusje na godzinach wychowawczych na temat relacji rodzice- dzieci i buntu pokoleniowego. Ponadto psycholog szkolny w klasach pierwszych prowadził zajęcia psychoedukacyjne. Zrealizowane tematy dotyczyły następującej problematyki: przyczyn i skutków zażywania narkotyków oraz zjawiska narkomani w kontekście czynników zagrożenia i czynników chroniących, zdrowotnych skutków nikotynizmu,

uzależnienia od alkoholu, zaburzeń odżywiania ze szczególnym uwzględnieniem anoreksji, psychomanipulacji na przykładzie działalności sekty. Z obserwacji wynika, że na terenie placówki nie zaobserwowano agresywnych zachowań uczniów.

Należy podkreślić, że **w szkole prowadzi się analizę podejmowanych działań mających na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanych zachowań.** Z wypowiedzi nauczycieli i dyrektora (wywiad) wynika, że w szkole analizowane są efekty działań związanych ze wzmocnieniem frekwencji uczniów oraz analizie poddaje się oceny zachowania uczniów. Na bieżąco nauczyciele i wychowawcy analizują zachowania uczniów i ich reakcje na wdrożone działania oraz oceniają sytuację wychowawczą w poszczególnych klasach. Na podstawie prowadzonych analiz formułuje się wnioski do dalszej pracy. W razie wystąpienia negatywnych zachowań przeprowadza się rozmowę wychowawczą z uczniem i jego rodzicami.

Działania mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanych zachowań są w razie potrzeby modyfikowane. Jak wynika z wywiadu z dyrektorem i nauczycielami problemem szkoły jest absencja uczniów na zajęciach szkolnych. Po dokonanej analizie szkoła podjęła wspólne działania z domem rodzinnym. Wychowawcy monitorują na bieżąco frekwencję uczniów. Stworzono nowy, bardziej dyscyplinujący regulamin usprawiedliwiania nieobecności uczniów. Wprowadzono dzienniczki dotyczące zwolnień ucznia. Rodzic na bieżąco ma możliwość weryfikacji wypisywanych zwolnień.

Podczas modyfikacji działań wychowawczych uwzględnia się inicjatywy uczących się. Uczniowie w wywiadzie stwierdzili, że mają świadomość, iż mogą zgłaszać propozycję pomysłów dotyczących zasad postępowania w szkole, praw i obowiązków. ale uważają, że obowiązujące zasady są odpowiednie i nie widzą potrzeby zmian. Dyrektor w ankiecie wskazał, że uczniowie identyfikują się ze szkolnym systemem wartości, akceptują obowiązujący regulamin, czują się odpowiedzialni i przejawiają różne formy aktywności. Zdecydowana większość ankietowanych nauczycieli (40 z 44) twierdzi, że podejmowane przez nich działania wychowawcze uwzględniają inicjatywy lub opinie uczniów i jako przykłady podają: programy wycieczek i imprez szkolnych oraz pomoc koleżeńską.

Należy podkreślić, że w zgodnej opinii nauczycieli i pracowników niepedagogicznych, uczestniczących w wywiadzie, **uczniowie prezentują właściwe zachowania, zgodne z wymaganiami.** Nauczyciele stwierdzili, że osiągnięciem szkoły jest to, że w szkole panują partnerskie, stosunki, przyjazna atmosfera oraz uczniowie odnoszą się z szacunkiem do nauczycieli. Młodzież niepełnosprawna jest w pełni tolerowana. Nauczyciele dodali, że zdarzają się w szkole niepożądane zachowania uczniów. Są to najczęściej wagary, wulgaryzmy i ściąganie. Pracownicy niepedagogiczni w wywiadzie stwierdzili, że od uczniów tej szkoły oczekuje się: kultury osobistej, tolerancji, szacunku dla innych, poszanowania mienia, zmiany obuwia, zdyscyplinowania, odpowiedzialności, kreatywności, obecności na zajęciach, szybkiego zjedzenia obiadu. Podoba im się, że uczniowie bardzo chętnie biorą udział w różnych akcjach charytatywnych oraz uroczystościach patriotycznych. Organizują paczki dla dzieci z Domu Dziecka w Komarnie. Angażują się przy organizacji studniówki. Dyrektor podał w ankiecie, że w poprzednim oraz obecnym roku szkolnym nie zostały wymierzone wobec uczniów kary statutowe. Podczas obserwacji zajęć i placówki nie zaobserwowano zachowań uczniów odbiegających od ogólnie przyjętych norm społecznych. Na obserwowanych lekcjach uczniowie zachowywali się kulturalnie, godnie współpracowali i komunikowali się podczas pracy zespołowej, stosowali się do poleceń nauczyciela.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: Szkoła lub placówka ma koncepcję pracy

Komentarz:

Liceum Ogólnokształcące im. Emilii Plater w Białej Podlaskiej posiada przyjętą przez radę pedagogiczną koncepcję pracy i prowadzi działania adekwatne do założeń w niej zawartych. Działania szkoły służą wszechstronnemu rozwojowi uczniów, wysokiej jakości kształcenia, kształtowaniu właściwych postaw patriotycznych i obywatelskich. Koncepcja pracy jest znana i akceptowana przez środowisko szkolne. Modyfikacje koncepcji wynikają z prowadzonych analiz.

Wyniki przeprowadzonego badania pozwalają na wyciągnięcie wniosku, że działalność szkoły opiera się na przemyślanej strategii. Poniżej wskazane zostaną argumenty świadczące o wysokim poziomie spełniania tego wymagania.

Istniejąca w szkole koncepcja pracy szkoły została przyjęta przez radę pedagogiczną. Z analizy dokumentacji wynika, że szkoła od wielu lat posiada wypracowaną koncepcję pracy, która początkowo zawarta była w wieloletnich planach rozwoju szkoły, przyjmowanych przez radę pedagogiczną do realizacji. Całościowy zapis koncepcji, jako oddzielny dokument, został przyjęty przez radę pedagogiczną we wrześniu 2012r. W opinii większości ankietowanych nauczycieli (39 z 44) koncepcja została wspólnie przez nich wypracowana. Zdecydowana większość nauczycieli (43 z 44) czuje się jej współautorami.

Warto dodać, że koncepcja pracy szkoły jest znana i akceptowana przez uczniów, rodziców i pracowników szkoły, co znajduje odzwierciedlenie w wynikach przeprowadzonych badań. Z wypowiedzi dyrektora, nauczycieli i pracowników niepedagogicznych wynika, że do najważniejszych założeń koncepcji według których działa szkoła należy zaliczyć:

- wszechstronny rozwój uczniów;
- wysoką jakość kształcenia, w tym dobre przygotowanie uczniów do matury;
- wyrównywanie szans edukacyjnych;
- kształtowanie postaw patriotycznych i wychowanie w duchu tolerancji i poszanowania tradycji.

Dyrektor podkreślił, że pożądanym modelem absolwenta szkoły jest w pełni ukształtowany człowiekiem, który umiejętnie realizuje swoje życiowe plany i marzenia.

W opinii uczniów i rodziców, biorących udział w wywiadzie, w szkole najważniejsze są wyniki kształcenia, w tym dobre przygotowanie młodzieży do matury. Respondenci zgodnie stwierdzili, że praca szkoły uwzględnia w szczególności kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich, tolerancyjnych, a także uwrażliwianie uczniów na potrzeby innych. Uczniom podoba się to, że w szkole jest bezpiecznie, panuje życzliwa atmosfera inie ma objawów dyskryminacji. Dodali, że mogą się uczyć w klasach sprofilowanych (z rozszerzeniami), co ułatwi im dalszą naukę na kierunkach studiów zgodnych z ich preferencjami. Zdaniem rodziców wyznaczone przez szkołę kierunki pracy są odpowiednie.

Koncepcja pracy szkoły jest analizowana i modyfikowana w razie potrzeb. Sąd ten można poprzeć wieloma dowodami. Według dyrektora w analizie i modyfikacji koncepcji pracy szkoły uczestniczyła cała rada pedagogiczna, rodzice i uczniowie. Na swój udział w pracach nad analizą i modyfikacją koncepcji wskazało 33 z 44 ankietowanych nauczycieli. Należy dodać, że w ramach ewaluacji wewnętrznej przeprowadzono badania dotyczące znajomości i akceptacji założeń koncepcji oraz oczekiwań społeczności szkolnej w zakresie wprowadzenia zmian. W badaniach uczestniczyli uczniowie, rodzice i nauczyciele. Dyrektor i nauczyciele zgodnie stwierdzili, że wnioski wynikające z analizy koncepcji pracy szkoły zostały wykorzystane podczas jej modyfikacji. W tym zakresie:

- uwzględniono w koncepcji cele ogólne z nowej podstawy programowej;
- wyeksponowano funkcję biblioteki i znaczenie wykorzystania w procesie dydaktycznym multimediów;
- zwrócono większą uwagę na działania z zakresu promocji szkoły, wyrównywania szans edukacyjnych uczniów i rozwój kompetencji nauczycieli.

Szkoła funkcjonuje zgodnie z przyjętą koncepcją pracy. Znajduje to potwierdzenie w wypowiedziach dyrektora i nauczycieli, którzy podali liczne przykłady stale prowadzonych działań realizujących założenia koncepcji, a wśród nich wymienili: wzbogacanie oferty zajęć pozalekcyjnych, realizację projektów edukacyjnych; współpracę z uczelniami wyższymi; organizowanie spotkań z ludźmi kultury, polityki i nauki; przygotowywanie uczniów do egzaminów maturalnych, olimpiad i konkursów na szczeblu regionalnym i ogólnopolskim; popularyzację osiągnięć szkoły; realizację problematyki patriotycznej i obywatelskiej np. w ramach organizowanych uroczystości szkolnych i środowiskowych.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Oferta edukacyjna umożliwi realizację podstawy programowej*

Komentarz:

Szkoła tworzy uczniom warunki do zdobywania wiadomości i umiejętności opisanych w podstawie programowej. Oferta edukacyjna szkoły uwzględnia potrzeby uczniów i kształtowanie kompetencji potrzebnych na rynku pracy. W szkole monitoruje się realizację podstawy programowej, a formułowane w wyniku analiz wnioski są wdrażane. Oferta edukacyjna jest modyfikowana i wzbogacana.

Poniżej wskazane zostaną argumenty, które świadczą o bardzo wysokim poziomie spełnienia wymagania.

Oferta edukacyjna jest spójna z podstawą programową. Sąd ten można poprzeć wieloma dowodami. Dyrektor w ankiecie i nauczyciele uczestniczący w wywiadzie stwierdzili, że wszystkie elementy podstawy są wykorzystywane w programach nauczania. Realizując „starą” podstawę wykorzystują cele ogólne i zadania szkoły oraz cele, zadania, treści i osiągnięcia przedmiotowe. W programach są wykorzystywane również wszystkie elementy „nowej” podstawy programowej tj.: ogólne cele kształcenia, zadania szkoły, wymagania ogólne i szczegółowe z poszczególnych przedmiotów, zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej. Podczas obserwowanych lekcji nauczycielki realizowały elementy podstawy programowej. Podejmowane na zajęciach działania służyły realizacji konkretnych jej elementów.

Dyrektor i nauczyciele zgodnie stwierdzili, że **realizacja podstawy programowej jest monitorowana** przez wszystkich pracowników pedagogicznych. Według respondentów monitorowanie podstawy odbywa się poprzez: kontrolę zapisów w dziennikach lekcyjnych, analizę sprawozdań z jej realizacji, obserwację zajęć, rozmowy z nauczycielami, analizę wyników matur i diagnoz wewnętrznych. Nauczyciele i dyrektor podali przykłady sformułowanych i realizowanych wniosków wynikających z monitorowania podstawy programowej. Między innymi wskazali, że: podstawa programowa ze wszystkich przedmiotów jest systematycznie realizowana, matury ustne z j. polskiego i j. obcych planowane są po zajęciach lekcyjnych; zwiększono liczbę godzin przeznaczonych na realizację programu z j. polskiego w klasach z rozszerzoną matematyką.

Oferta edukacyjna jest zgodna z potrzebami uczniów. Z badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów klas drugich wynika, że najwięcej uczniów chciałoby w szkole:

- zdobyć wiedzę umożliwiającą dobre zdanie matury i dostanie się studia;
- zdobyć wiedzę z poszczególnych przedmiotów, przy czym najczęściej wymieniają języki obce, matematykę, fizykę, chemię;
- uzyskać przygotowanie do funkcjonowania w dorosłym życiu;
- nabywać umiejętności komunikacyjne;
- kształcić umiejętność efektywnego uczenia się.

Większość ankietowanych uczniów (82%) uważa, że szkoła umożliwia im nauczanie się najważniejszych dla nich rzeczy. W opinii większości ankietowanych rodziców (86%) szkoła zaspokaja potrzeby edukacyjne ich dzieci. W trakcie wywiadu grupowego nauczyciele wskazali wiele przykładów działań szkoły realizowanych z punktu widzenia potrzeb edukacyjnych uczniów i wymienili m.in.:

- profilowanie klas z uwzględnieniem wyników analizy potrzeb uczniów;
- umożliwienie uczniom udziału w projektach i programach zewnętrznych oraz w zajęciach pozalekcyjnych (przedmiotowych, wyrównawczych, przygotowujących do matury);
- prowadzenie indywidualnych konsultacji;
- dokonywanie podziału na grupy językowe zróżnicowane pod względem stopnia zaawansowania umiejętności językowych;
- diagnozowanie predyspozycji i preferencji uczniów;
- szerokie stosowanie metod aktywizujących.

Argumentem świadczącym o spełnieniu wymagania jest fakt, że **oferta edukacyjna uwzględnia kształtowanie kompetencji potrzebnych na rynku pracy**. Dyrektor, nauczyciele oraz przedstawiciele samorządu lokalnego i partnerów szkoły stwierdzili, że szkoła kształtuje kompetencje potrzebne na rynku pracy. Zgodnie wskazali, że szkoła rozwija umiejętności związane z: komunikacją, pracą zespołową, autoprezentacją, poszukiwaniem wiedzy z różnych źródeł, uczeniem się, radzeniem sobie ze stresem, wykorzystywaniem technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

Należy zauważyć, że **oferta edukacyjna szkoły jest modyfikowana w celu umożliwienia pełniejszego rozwoju uczniów**. Dyrektor w wywiadzie i ankietowani nauczyciele podali przykłady zmian w ofercie szkoły wprowadzonych w celu umożliwienia uczniom pełniejszego, wielokierunkowego rozwoju, wskazując między innymi na:

- zwiększenie liczby godzin przeznaczonych na realizację programu z matematyki w klasach pierwszych o profilu podstawowym;
- zwiększenie liczby godzin z j. polskiego w klasach z rozszerzoną matematyką;
- wzbogacenie zajęć pozalekcyjnych o zajęcia z piłki ręcznej dziewcząt i zajęcia taneczne zespołu "Funky Steps";
- przystąpienie szkoły do realizacji projektów: Rozwiń się z Platerką, Młodzieżowe Uniwersytety Matematyczne.

Opinie uczniów na temat pomocy szkoły w zakresie rozwijania ich zainteresowań są podzielone. Ponad połowa ankietowanych uczniów klas drugich (56%) uważa, że szkoła pomaga im w rozwijaniu zainteresowań, ale 44% uczniów ma na ten temat odmienne zdanie. Zdaniem większości ankietowanych rodziców (70%) szkoła pomaga rozwijać zainteresowania i aspiracje ich dzieci. Dyrektor i nauczyciele stwierdzili, że do szkoły dojeżdża 68% uczniów i nie zawsze mogą korzystać z zajęć pozalekcyjnych ze względu na godziny odjazdów autobusów.

Szkoła realizuje nowatorskie rozwiązania programowe. Dyrektor i nauczyciele wymienili przykłady działań edukacyjnych, które uważają za nowatorskie. Za takie działania uznali udział szkoły w programie „Wybieram e-Fizykę” i opracowanie przez nauczycieli projektu "Rozwiń się z Platerką". Dodali, że realizacja projektu „Rozwiń się z Platerką” przyczyniła się do poszerzenia oferty szkoły o zajęcia dydaktyczno - wyrównawczych z różnych przedmiotów, zwiększenia stopnia zakresu wykorzystania aktywizujących metod nauczania i ukierunkowania uczniów biorących udział w projekcie do świadomego wyboru studiów.

Nauczyciele za nowatorskie działania uznali również:

- przeprowadzenie przez dwóch nauczycieli (języka polskiego i języka niemieckiego) zajęć na temat tekstu literackiego i przekładu na język polski z języka niemieckiego „Króla Olch” J.W.Goethego;
- przygotowanie projektu edukacyjnego we współpracy z Muzeum Południowego Podlasia na temat kultury sarmatyzmu;
- realizowanie zagadnień związanych z profilaktyką na obozach sportowo – rekreacyjnych i wycieczkach.

Na zakończenie należy podkreślić, że podejmowane przez szkołę działania, mające na celu realizację podstawy programowej, przynoszą efekty w postaci indywidualnych sukcesów uczniów w olimpiadach i konkursach, wysokiego wskaźnika promocji i zdawalności matur oraz usytuowania liceum w grupie szkół uzyskujących ponadprzeciętne wyniki z egzaminów maturalnych.

Poziom spełniania wymagania: A

Szkoła wykorzystuje zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej. Procesy przebiegające w szkole są monitorowane, a sformułowane wnioski są wykorzystywane do ich planowania. Stosowane przez nauczycieli metody pracy sprzyjają uczeniu się. Nauczyciele i uczniowie współpracują ze sobą na rzecz procesów edukacyjnych. W tym celu nauczyciele stosują zróżnicowane formy wsparcia oraz motywują uczniów do uczenia się. Szkoła monitoruje osiągnięcia uczniów, a wnioski z tych działań są wdrażane.

Przedstawione niżej argumenty świadczą o wysokim poziomie spełnienia wymagania.

Z wypowiedzi dyrektora i nauczycieli wynika, że w **szkolnym zestawie programów nauczania są uwzględnione zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej**. Nauczyciele w badaniach ankietowych podali zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej, które stosują, wymieniając m.in.:

- stymulowanie i rozwijanie humanistycznych zainteresowań uczniów;
- wprowadzanie uczniów w świat różnych kręgów tradycji;
- zapoznanie uczniów z najważniejszymi tendencjami w kulturze współczesnej;
- wykorzystywanie technologii informacyjnej na lekcjach j. obcego;
- wykorzystywanie autentycznych materiałów z języka obcego i organizowanie spotkań z rodzimymi użytkownikami języka;
- wyrabianie u uczniów opanowania zasad działania ratowniczego;
- kształtowanie obyczaju aktywności fizycznej i troski o zdrowie w okresie całego życia;
- prowadzenie zajęć historii z wykorzystaniem bogatego spektrum tekstów kultury;
- organizowanie zajęć zwiększających szanse edukacyjne dla uczniów mających trudności w nauce matematyki oraz dla uczniów, którzy mają szczególne zdolności matematyczne.

Dyrektor i nauczyciele uczestniczący w wywiadzie poinformowali, że zajęcia z uczniami prowadzone są w klasopracowniach wyposażonych w niezbędne środki i pomoce dydaktyczne. Na zajęciach wykorzystywane są komputery, projektory multimedialne i tablice interaktywne. Respondenci dodali, że uczniowie mogą korzystać z różnorodnych źródeł informacji, czemu służy bogaty księgozbiór biblioteki szkolnej i możliwość korzystania z centrum multimedialnego. W opinii nauczycieli uczestniczących w wywiadzie w szkole nie ma ograniczeń w stosowaniu zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej.

Procesy edukacyjne są planowane, co znajduje potwierdzenie w wypowiedziach dyrektora i wszystkich ankietowanych nauczycieli. Według dyrektora planowanie procesów dydaktycznych odbywa się zespołowo. Na posiedzeniu rady pedagogicznej dyrektor przedstawia swoje propozycje, które poddawane są dyskusji w zespołach nauczycielskich, a wnioski z tych dyskusji uwzględniane są w planach pracy szkoły. Inny sposób, to powoływanie zespołów zadaniowych przygotowujących projekty planów działań związanych z realizacją procesów edukacyjnych. Dyrektor dodał, że w taki sposób planują np.: rozszerzenia przedmiotowe w klasach, realizację podstawy programowej z uwzględnieniem korelacji treści nauczania, organizację próbnych egzaminów, organizację uroczystości i imprez szkolnych, działania w zakresie pracy wychowawczej. Ankietowani nauczyciele wskazali, że w planowaniu procesów edukacyjnych w odniesieniu do przedmiotu, którego nauczają, uwzględniają: potrzeby i możliwości uczniów (wszyscy), czas potrzebny do zrealizowania poszczególnych treści (42 z 44), liczebność klas (41), organizację roku szkolnego (39).

Argumentem, świadczącym o wysokim poziomie spełnienia wymagania jest fakt, że **procesy edukacyjne przebiegające w szkole są monitorowane**, co potwierdzają wszyscy nauczyciele i dyrektor. Według respondentów monitoring procesów edukacyjnych prowadzą wszyscy nauczyciele, dyrektor i wicedyrektorzy. Nauczyciele poinformowali, że w szkole monitoruje się: realizację podstawy programowej, efektywność stosowanych przez nauczycieli metod i form pracy, realizację programu wychowawczego i programu profilaktyki, funkcjonowanie wewnątrzszkolnego systemu oceniania, uwzględnianie w procesie dydaktycznym możliwości i potrzeb uczniów, przestrzeganie regulaminów obowiązujących w szkole, frekwencję uczniów oraz ich udział w konkursach, olimpiadach i zawodach sportowych.

Należy dodać, że **wnioski z monitoringu są wykorzystywane do planowania procesów edukacyjnych**, co zgodnie potwierdzili nauczyciele uczestniczący w wywiadzie i dyrektor. Respondenci wskazali przykłady ich wykorzystania, wymieniając m.in.: wprowadzanie w większym stopniu alternatywnych i nowoczesnych metod nauczania, zwiększenie systematyczności oceniania uczniów i prowadzenie kontroli w tym zakresie, dokładniejsze egzekwowanie znajomości treści dłuższych lektur, przeprowadzanie diagnozy na wejściu w klasach pierwszych. Dyrektor poinformował, że w wyniku monitorowania procesów podjęto decyzje dotyczące zwiększenia w ramowym planie nauczania tygodniowej liczby godzin z języka polskiego i matematyki (z puli godzin dyrektorskich) i prowadzenia grup z języków obcych w jednej klasie przez różnych nauczycieli.

Z przeprowadzonych badań wynika, że **organizacja procesów edukacyjnych sprzyja uczeniu się**, mimo, że wypowiedzi ankietowych uczniów wskazują, iż są oni zmęczeni z powodu liczby zajęć w szkole. Wszyscy ankietowani nauczyciele uważają, że szkoła zapewnia im możliwość korzystania z potrzebnych podczas zajęć pomocy dydaktycznych, a pomieszczenia, w których prowadzą zajęcia, sprzyjają osiągnięciu zamierzonych celów. Podczas obserwowanych zajęć nauczyciele zachęcali uczniów do wzajemnego uczenia się, umożliwiali uczniom poprawę popełnionych błędów, a także reagowali na brak zaangażowania poszczególnych uczniów. Na trzech z sześciu obserwowanych lekcjach nauczyciele prowadzili zajęcia w taki sposób, by uczniowie mieli możliwość wyrażania własnych opinii. Wielkość sal lekcyjnych, w których obserwowano zajęcia była odpowiednia do liczebności klas, a liczebność klas pozwala na organizację procesów edukacyjnych w sposób sprzyjający uczeniu się. W opinii uczniów uczestniczących w wywiadzie „plan lekcji generalnie jest dobry i sprzyja uczeniu się” (cyt.), ale liczba godzin realizowanych w klasach drugich jest zbyt duża. Ankietowani uczniowie klas drugich często odczuwają zmęczenie z powodu liczby zajęć w szkole w ciągu jednego dnia: 23% - codziennie, 53% - kilka razy w tygodniu. Ponad połowa ankietowanych uczniów klas trzecich (53%) również odczuwa zmęczenie z powodu liczby zajęć w szkole. W opinii większości ankietowanych rodziców (78%) plan jest ułożony tak, że sprzyja uczeniu się, a 22% rodziców ma na ten temat odmienne zdanie. Z analizy planu lekcji wynika, że liczba godzin zajęć dla poszczególnych klas jest rozłożona równomiernie na poszczególne dni tygodnia. Różnica liczby realizowanych przez uczniów obowiązkowych zajęć między kolejnymi dniami tygodnia wynosi najwyżej 2 godz. Należy dodać, że nie występuje łączenie tych samych zajęć w jednym dniu z więcej niż jednego przedmiotu. Jednak w niektórych klasach realizacja zajęć w wymiarze dwóch lub trzech godzin tygodniowo została zaplanowana w kolejnych dniach np. w klasie 2a lekcje chemii odbywają się w trzech kolejnych dniach (środa, czwartek, piątek).

Kolejnym dowodem potwierdzającym spełnienie tego wymagania jest fakt, że **stosowane w szkole metody nauczania sprzyjają uczeniu się**. Nauczyciele uczestniczący w wywiadzie i w badaniu ankietowym poinformowali, że stosują metody pracy z uczniami, które ich zdaniem sprzyjają uczeniu się i wymienili między innymi: debaty, dialogi, dyskusje, pogadanki, pokaz, praktyczne działanie, heurystykę, wizualizację, burzę mózgów, dramę, mapę mentalną, eksperyment. Podali również, że uczniowie mają szansę na ich zajęciach pracować metodą projektu. Ankietowani nauczyciele wskazali, że na ich wybór metod pracy z uczniami wpływają: cele zajęć i możliwości uczniów (44 z 44), treści zajęć i potrzeby uczniów (43), inicjatywy uczniów (40), dostęp do pomocy (39), liczba uczniów (38), miejsce realizacji zajęć (34). Dyrektor podał przykłady podejmowanych przez nauczycieli działań nakierowanych na zwiększenie efektywności procesu uczenia się w szkole wymieniając m.in. systematyczne diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów oraz indywidualizowanie pracy z uczniem. Nauczyciele uczestniczący w wywiadzie stwierdzili, że w celu zwiększenia aktywności uczniów i ich poczucia odpowiedzialności za proces uczenia stosują metody adekwatne do celów lekcji i aktywizujące, a także organizują wycieczki przedmiotowe, konkursy i stosują zróżnicowane formy pracy. Dodali, że uczniowie przygotowują prezentacje tematyczne z wykorzystaniem zasobów internetowych oraz organizowana jest praca z wykorzystaniem programów komputerowych i tablicy interaktywnej. Z obserwacji placówki wynika, że szkoła posiada pracownię komputerową wyposażoną w 15 stanowisk komputerowych oraz centrum multimedialne (w bibliotece). W pracy z uczniami mogą być również wykorzystywane komputery (z dostępem do internetu) będące na wyposażeniu pracowni polonistycznej, matematycznej i fizycznej. W kilku innych salach znajdują się pojedyncze komputery. W opinii większości ankietowanych uczniów klas drugich (78%) na lekcjach często wykorzystywany jest projektor, a 44% badanych wskazuje, że często uczestniczy w zajęciach z wykorzystywaniem komputera. Większość ankietowanych uczniów klas trzecich (140 z 208) twierdzi, że uczestniczyli w dniu badania w lekcjach, podczas których był wykorzystywany komputer. Ponadto uczniowie uczestniczyli w dniu badania w zajęciach z wykorzystaniem: projektora (92 uczniów), internetu (62) i tablicy interaktywnej (48).

Większość ankietowanych uczniów klas trzecich twierdzi, że w dniu przeprowadzania badań aktywnie uczestniczyli w zajęciach (80%), byli zaciekawieni ucząc się (67%) i na niektórych zajęciach pracowali w grupach (81%). Należy dodać, że 39% uczniów wskazuje, iż w dniu badania mieli możliwość postawienia pytania i poszukiwania odpowiedzi na nie na większości lub na wszystkich zajęciach, a 49% badanych uważa, że mieli taką możliwość na niektórych zajęciach. Według 60% uczniów klas trzecich uzyskali oni w dniu badania pomoc

w zastanowieniu się, czego się nauczyli. Zdecydowana większość uczniów klas drugich (91%) podaje, że pracują w grupach na niektórych zajęciach. Ponad połowa uczniów klas drugich (51%) wskazuje, że rozwiązują problemy (sformułowane przez nauczycieli lub ich samych) na niektórych zajęciach, a 43% badanych wskazuje, że rozwiązują takie problemy na wszystkich lub na większości zajęć. Podczas obserwowanych zajęć nauczycielki stwarzały uczniom możliwość samodzielnego wykonania zadań: tworzyły sytuacje, w których uczniowie mogli rozwiązywać problemy; stosowały formy pracy zespołowej. Poza tym, na dwóch obserwowanych zajęciach nauczycielki dobierały zadania odpowiednio do kompetencji poszczególnych uczniów/ grup uczniów. W przypadku czterech obserwowanych lekcji uczniowie pracowali w porównywalnym tempie i wykonywali zadania o tym samym stopniu trudności.

Nauczyciele, uczniowie i rodzice sądzą, że w **szkole stosowane są zróżnicowane metody wspierania i motywowania uczniów**. Z wypowiedzi uczniów i rodziców uczestniczących w wywiadach wynika, że w tym celu nauczyciele np.:

- prowadzą zajęcia dodatkowe (wyrównawcze, poszerzające wiedzę, przygotowujące do matury);
- pomagają uczniom przygotować się do olimpiad i konkursów;
- prezentują osiągnięcia uczniów na stronie internetowej;
- chwalą za sukcesy w nauce;
- wskazują korzyści wynikające ze zdobywania wiedzy;
- umożliwiają poprawę ocen.

Spśród wielu innych wskazanych przez nauczycieli metod warto zwrócić uwagę, na:

- udzielanie wskazówek i rad;
- udostępnianie dodatkowych materiałów;
- indywidualizowanie pracy z uczniem;
- stosowanie metod aktywizujących;
- wskazywanie mocnych stron ucznia;
- udzielanie indywidualnej pomocy przy nadrabianiu braków w razie długiej absencji ucznia;
- wskazywanie technik ułatwiających proces uczenia się.

Ocenianie uczniów motywuje do dalszej pracy i daje im informację o ich postępach w nauce, jednak w odczuciu wielu uczniów nie jest to informacja pełna. Zdecydowana większość ankietowanych uczniów klas drugich (89%) twierdzi, że zawsze lub prawie zawsze wiedzą, dlaczego otrzymali taką, a nie inną ocenę i najczęściej wskazują, że gdy są oceniani to zazwyczaj wiedzą co mają poprawić i postanawiają, że się poprawią. Podobnie wypowiedzieli się uczniowie uczestniczący w wywiadzie. Należy jednak zauważyć, że ponad połowa ankietowanych uczniów (58%) uważa, że nauczyciele wystawiając ocenę rzadko odnoszą się do ich wcześniejszych osiągnięć lub trudności (50%) lub nigdy się do tego nie odnoszą (8%). W opinii 47% ankietowanych uczniów, nauczyciele podczas wystawiania oceny zawsze lub prawie zawsze odnoszą się do tego, co uczniowie umieli lub wiedzieli wcześniej, a 43% respondentów twierdzi, że nauczyciele czynią to rzadko. Należy dodać, że 25% uczniów uważa, iż nauczyciele często lub bardzo często rozmawiają z nimi o tym, co wpłynęło na ich trudności w nauce, 46% wskazuje, że nauczyciele czynią to rzadko, a 29% badanych twierdzi, iż nauczyciele nie rozmawiali z nimi na ten temat. W opinii ponad połowy ankietowanych rodziców (56%) ocenianie zachęca dziecko do dalszego uczenia się na wszystkich lub na większości lekcji. Z kolei 38% rodziców uważa, że tak jest, ale tylko na nielicznych lekcjach, a według 6% badanych - ocenianie nie zachęca dziecka do dalszego uczenia.

Ankietowani nauczyciele stwierdzili, że przekazują uczniom informację zwrotną, uzasadniającą ocenę (zawsze - 37 z 44, prawie zawsze - 5 z 44), a informacja zwrotna zawiera m.in: uzasadnienie dlaczego konkretna odpowiedź jest prawidłowa lub błędna; określenie kierunku dalszej pracy (nad czym uczeń ma popracować, aby uzupełnić braki); wskazanie mocnych i słabych stron ucznia; podanie informacji o możliwościach poprawy oceny. W opinii większości ankietowanych nauczycieli (38 z 43) uczniowie, dzięki informacji zwrotnej, jaką otrzymują od nauczycieli, są zmotywowani do pracy. Podczas obserwowanych lekcji nauczycielki udzielały opisowej informacji zwrotnej po odpowiedziach uczniów. Z obserwacji placówki wynika, że w szkole widoczne są informacje o sukcesach uczniów.

Na podstawie wypowiedzi uczniów i rodziców można uznać, że **informacja o postępach w nauce pomaga uczniom uczyć się**. Większość badanych trzecioklasistów (68%) uważa, że w dniu badania dostali od nauczyciela wskazówkę, która pomogła im się uczyć. W opinii większości ankietowanych drugoklasistów (76%) nauczyciele

rozmawiają z nimi o postępach w nauce i dzięki temu uczniowie wiedzą jak się uczyć, ale 54% badanych wskazuje, że nauczyciele czynią to rzadko. Uczniowie uczestniczący w wywiadzie poinformowali, że nauczyciele rozmawiają z nimi o tym, jak się uczyć. Dodali, że we wszystkich klasach pierwszych odbywają się zajęcia na temat metod efektywnego uczenia się. Poza tym, nauczyciele na swoich lekcjach udzielają im wskazówek na temat organizowania czasu i wyboru technik uczenia się w zależności od predyspozycji. Uczniowie są zdania, że stosowanie się do tych wskazówek pozwala lepiej i szybciej opanować materiał z danego przedmiotu i usystematyzować wiedzę.

W opinii 81% ankietowanych rodziców informacja o wynikach dziecka, uzyskana od nauczycieli, pomaga mu się uczyć. Zdecydowana większość ankietowanych rodziców (93%) uważa, że ich dzieci potrafią się uczyć.

Według dyrektora i nauczycieli uczestniczących w wywiadzie w **szkole prowadzony jest monitoring osiągnięć uczniów**. Ich zdaniem monitorowanie osiągnięć uczniów zachodzi poprzez: bieżące ocenianie różnych form wypowiedzi i pracy uczniów, analizę wyników testów diagnozujących i egzaminów maturalnych (w tym próbnych), analizę wyników klasyfikacji śródrocznej i rocznej, zbieranie informacji o osiągnięciach uczniów w konkursach, olimpiadach i innych formach współzawodnictwa. Większość ankietowanych nauczycieli twierdzi, że monitorują osiągnięcia wszystkich uczniów ze wszystkich roczników (39 z 44) oraz prowadzą analizę postępów uczniów systematycznie i w sposób zorganizowany (27 z 44). Pozostali nauczyciele wskazali, że próbują prowadzić systematyczną analizę postępów uczniów lub prowadzą analizę, gdy pojawia się taka potrzeba.

Dyrektor i nauczyciele zgodnie stwierdzili, że **wnioski z monitorowania osiągnięć uczniów są wdrażane**. Wskazali, że nauczyciele poszczególnych przedmiotów realizują na zajęciach wnioski dotyczące doskonalenia tych umiejętności, które wypadają słabo np. zwracają szczególną uwagę na kształcenie umiejętności czytania ze zrozumieniem i pisanie tekstu własnego z zastosowaniem terminologii naukowej. Nauczyciele dodali, iż w wyniku monitorowania osiągnięć uczniów stwierdzono, że występują problemy z czytaniem dłuższych lektur (z roku na rok uczniowie coraz mniej czytają). W związku z tym egzekwują znajomość treści lektur poprzez koncentrowanie się na analizie fragmentów lektury.

Kończąc analizę tego wymagania, należy dodać, że **współpraca nauczycieli i uczniów dotyczy procesów edukacyjnych**. Wszyscy ankietowani nauczyciele deklarują, że biorą pod uwagę opinie uczniów o tym, jak chcieliby się uczyć, przy czym 28 z 44 wskazuje, że uwzględnia je na większości zajęć, 5 – na wszystkich zajęciach i 11 - na niektórych zajęciach. Ankietowani nauczyciele wskazują, że pomysły uczniów, które uwzględnili dotyczyły: zajęć pozalekcyjnych (38 wskazań), terminów testów i sprawdzianów (40), tematyki lekcji (36), metod pracy na lekcji (43), sposobu oceniania (19), planowania wycieczek klasowych (3). Inne uwzględnione przez nauczycieli opinie uczniów dotyczą np.: kolejności omawiania lektur, czasu przeznaczonego na omawianie wybranych zagadnień, sposobu pracy na zajęciach dodatkowych i realizacji projektu edukacyjnego. Większość ankietowanych uczniów klas drugich (79%) wskazuje, że nauczyciele pytają ich o opinie, w jaki sposób chcieliby się uczyć, przy czym 67% badanych uważa, że nauczyciele pytają ich o opinie na niektórych zajęciach, a 12% respondentów wskazuje, że są o to pytani na wszystkich lub na większości zajęć. Dyrektor i uczniowie uczestniczący w wywiadzie zgodnie wskazali, że opinie i propozycje uczniów miały wpływ na dokonanie zmian w organizowaniu Dnia Otwartego Szkoły. Uczniowie w tym dniu przeprowadzają ciekawe doświadczenia z fizyki i chemii, wyświetlają nagrywane przez nich filmy o szkole i organizują pokazy taneczne. Dyrektor dodał, że do działań prowadzonych przez szkołę uwzględniających propozycje i opinie uczniów należy zaliczyć organizowanie: zawodów sportowych nauczyciele – uczniowie, dyskotek, wycieczek, wyjść do kina i wyjazdów do teatru. Zdaniem 58% ankietowanych rodziców nauczyciele rzadko uwzględniają opinie uczniów dotyczące tematyki zajęć czy sposobu prowadzenia zajęć, natomiast 42% badanych uważa, że opinie uczniów są uwzględniane często lub bardzo często. Rodzice uczestniczący w wywiadzie i 39% ankietowanych rodziców podaje przykłady, które ich zdaniem świadczą o uwzględnianiu takich opinii. Najczęściej wskazali, że:

- często uwzględniane są propozycje uczniów dotyczące tematów zajęć realizowanych na godzinach wychowawczych i lekcjach religii;
- nauczyciele wychowania fizycznego często pytają uczniów o propozycje dotyczące sposobu prowadzenia zajęć i je uwzględniają;
- nauczyciele wyjaśniają trudniejsze zagadnienia na prośbę uczniów;
- chętni uczniowie przygotowują prezentacje multimedialne, które są wykorzystywane na lekcji;
- nauczyciele uzgadniają z uczniami terminy sprawdzianów i ich poprawy.

Poziom spełniania wymagania: B

Analiza materiału zgromadzonego w trakcie badania prowadzi do wniosku, że procesy edukacyjne są efektem współdziałania nauczycieli. Nauczyciele współpracują przy planowaniu, realizacji i analizie procesów edukacyjnych. Ich głos jest brany pod uwagę w trakcie podejmowania decyzji o wprowadzaniu koniecznych zmian w realizacji procesów edukacyjnych.

Na potwierdzenie tej tezy zostaną przedstawione argumenty, które świadczą o wysokim poziomie spełnienia tego wymagania.

Nauczyciele współdziałają w tworzeniu procesów edukacyjnych. Z wypowiedzi dyrektora, nauczycieli i analizy dokumentacji wynika, że w szkole działają zespoły przedmiotowe i zadaniowe (w tym zespół ds. planowania procesów edukacyjnych). Zapisy w dokumentacji wskazują, że nauczyciele zespołowo planują np.: pracę z uczniami zdolnymi, organizację konkursów wewnętrznych oraz udział uczniów w konkursach i olimpiadach zewnętrznych, spotkania z wykładowcami wyższych uczelni, pracę z uczniami wymagającymi wsparcia, przeprowadzanie testów diagnozujących, przeprowadzenie próbnych egzaminów maturalnych, organizowanie lekcji otwartych, współpracę z instytucjami upowszechniania kultury. Poza tym, wszyscy ankietowani nauczyciele (44) wskazali, że konsultują swoje plany zajęć edukacyjnych z innymi nauczycielami.

Argumentem świadczącym o spełnieniu wymagania jest fakt, że **nauczyciele wspierają się w organizacji i realizacji procesów edukacyjnych**. Znajduje to potwierdzenie we wskazywanych przez dyrektora i nauczycieli przykładach, które dotyczą m.in.:

- wspólnego analizowania problemów wychowawczych i szukania odpowiednich rozwiązań;
- wymianę materiałów diagnostycznych i pomocy dydaktycznych;
- przygotowywania konkursów, uroczystości i imprez szkolnych;
- współpracy przy ustalaniu potrzeb uczniów i organizowaniu im odpowiednich form pomocy;
- przekazywania informacji ze szkoleń;
- prowadzenia lekcji koleżeńskich;
- wspólnego organizowanie wycieczek.

Wszyscy ankietowani nauczyciele (44) uważają, że uzyskują wystarczające wsparcie od innych nauczycieli podczas organizacji i realizacji procesów edukacyjnych.

Należy dodać, że **nauczyciele współpracują przy analizie procesów edukacyjnych**. Zdecydowana większość ankietowanych nauczycieli (41 z 44) prowadzi analizy procesów edukacyjnych zachodzących w szkole wspólnie z innymi nauczycielami. Ponadto 35 nauczycieli wskazuje, że analizę procesów, za które ponoszą odpowiedzialność, przeprowadzają samodzielnie, a 34 deklaruje, iż analizy tego typu są prowadzone z innymi nauczycielami również przy okazji nieformalnych spotkań i rozmów. Nauczyciele podali przykłady wspólnie prowadzonych analiz procesów edukacyjnych, między innymi wskazali na:

- zespołowe prowadzenie analizy systemu oceniania z języków obcych;
- indywidualna i zespołowa analiza realizacji podstawy programowej;
- prowadzenie przez zespół wychowawczy analizy efektów podejmowanych działań wychowawczych;
- omawianie przebiegu uroczystości.

Dyrektor poinformował, że analiza procesów edukacyjnych prowadzona jest w zespołach nauczycielskich i na spotkaniach rady pedagogicznej podsumowujących pracę szkoły.

Argumentem świadczącym o wysokim poziomie spełnienia wymagania jest fakt, że **wprowadzanie zmian dotyczących przebiegu procesów edukacyjnych następuje w wyniku wspólnych ustaleń**, co potwierdzają nauczyciele i dyrektor. Większość ankietowanych nauczycieli (41 z 44) uważa, że ich głos jest brany pod uwagę w trakcie podejmowania decyzji o wprowadzaniu koniecznych zmian w realizacji procesów edukacyjnych.

Z informacji udzielonych przez dyrektora wynika, że wspólnie podjęto decyzje dotyczące zmian związanych z profilowaniem klas i zmian w wewnątrzszkolnym systemie oceniania. W dokonywanie tych zmian zaangażowała się większość nauczycieli i dyrekcja.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Kształtuje się postawy uczniów*

Komentarz:

W szkole kształtuje się postawy uczniów, a podejmowane działania wychowawcze są spójne i adekwatne do potrzeb uczniów oraz są planowane i modyfikowane z ich udziałem. Uczniowie są uczestnikami działań, sprzyjających uzyskiwaniu oczekiwanych postaw. Wnioski z analiz działań wychowawczych są wdrażane.

Poniżej wskazane zostaną argumenty, które świadczą o wysokim poziomie spełnienia wymagania.

Działania wychowawcze podejmowane w szkole są spójne. Dyrektor i nauczyciele wymienili wiele przykładów na poparcie tego sądu, wskazując między innymi na:

- skorelowanie dokumentów szkolnych w zakresie działań wychowawczych,
- monitorowanie prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy wychowawczej w poszczególnych klasach;
- dostosowanie tematyki godzin wychowawczych do poziomu klasy;
- prowadzenie profilaktyki nałogów we współpracy z psychologiem i szkolną pielęgniarką;
- współpracę psychologa szkolnego z wychowawcami w zakresie nadzoru nad uczniami sprawiającymi problemy wychowawcze;
- ustalanie wspólnego ramowego planu spotkań z rodzicami.

Nauczyciele uczestniczący w wywiadzie stwierdzili, że podejmowane działania są skuteczne. Ich zdaniem wynika to z szybkiej reakcji na problemy ucznia, dobrej współpracy z rodzicami i zachowania dyskrecji. W opinii pracowników niepedagogicznych do liceum przychodzi młodzież najlepsza, dobrze wychowana, bardzo grzeczna i niesprawiająca problemów wychowawczych. Stwierdzili również, że w szkole prowadzone są dyskusje na temat pożądanых postaw uczniów, a uczestniczą w nich uczniowie, wychowawcy i psycholog.

Zdecydowana większość ankietowanych rodziców (90%) wskazuje, że sposób w jaki szkoła wychowuje uczniów odpowiada potrzebom ich dzieci. W opinii 65% ankietowanych rodziców i uczniów nauczyciele traktują uczniów w równy sposób, a 34% rodziców i uczniów ma na ten temat odmienne zdanie. Większość badanych uczniów (69%) uważa, że nauczyciele traktują ich sprawiedliwie, a 31% nie ma takiego poczucia.

Należy dodać, że **uczniowie uczestniczą w działaniach sprzyjających kształtowaniu pożądanых społecznie postaw.** Z wypowiedzi ankietowanych uczniów klas drugich wynika, że w szkole odbywają się rozmowy na temat odpowiedniego zachowania lub inne zajęcia związane z zachowaniem i relacjami z ludźmi, przy czym w takich rozmowach uczestniczyło 88% badanych uczniów, a w innych zajęciach - 86%. Zdecydowana większość ankietowanych nauczycieli (42 z 44) wskazuje, że ostatnio w szkole miała miejsce dyskusja na temat pożądanых postaw uczniów w przeciągu ostatnich sześciu miesięcy. Należy dodać, że 85% ankietowanych uczniów klas drugich twierdzi, że postawy promowane przez szkołę są zgodne z postawami, które uważają za ważne. Nauczyciele (wywiad) podali przykłady świadczące o uczestniczeniu uczniów w działaniach sprzyjających kształtowaniu pożądanых postaw. Między innymi wskazali, że uczniowie biorą udział w: akcjach charytatywnych, uroczystościach związanych z obchodami świąt o charakterze patriotycznym, działaniach upamiętniających dwusetną rocznicę urodzin Józefa Ignacego Kraszewskiego, działaniach wynikających ze współpracy z przedszkolem autystycznym. Należy dodać, że podczas obserwowanych zajęć nauczycielki kształtowały pożądanе postawy uczniów.

Argumentem świadczącym o spełnieniu wymagania jest fakt, że **działania wychowawcze podejmowane w szkole są adekwatne do potrzeb uczniów.** Podczas wywiadu grupowego nauczyciele wskazali, że prowadzą diagnozę potrzeb wychowawczych swoich uczniów poprzez: przeprowadzanie badań ankietowych oraz rozmów

z uczniami i ich rodzicami, obserwację zachowań uczniów i analizę zapisów w kwestionariuszu ucznia. W wyniku tych diagnoz określono potrzeby dotyczące: akceptacji i integracji, udzielania pomocy materialnej i psychologicznej, prowadzenia działań minimalizująca stres. Nauczyciele poinformowali, że w celu zaspokojenia tych potrzeb prowadzone są np.:

- całodniowe zajęcia integracyjne we wszystkich klasach pierwszych i mecze integracyjne;
- warsztaty dla uczniów na temat efektywnego uczenia się;
- program "Jak radzić sobie ze stresem" (dwie godziny zajęć w każdej klasie);
- pomoc materialna dla uczniów w postaci paczek.

Należy podkreślić, że wypowiedzi uczniów, nauczycieli i dyrektora wskazują na to, że **uczniowie biorą udział w planowaniu i modyfikowaniu działań wychowawczych w szkole**. W opinii uczniów uczestniczących w wywiadzie każdy uczeń może przedstawiać swoje pomysły dotyczące tych działań. Wskazany przez nich przykład dotyczy kształtowania postaw patriotycznych. Z wypowiedzi uczniów wynika, że akademie i inne uroczystości państwowe są przygotowywane z uwzględnieniem propozycji uczniów (uczniowie piszą scenariusz). Dyrektor dodał, że uczniowie zgłaszają swoje propozycje dotyczące np.: tematyki godzin wychowawczych, organizowania wycieczek szkolnych i zajęć pozalekcyjnych. Poza tym, uczniowie typuje kandydata do stypendium Prezesa Rady Ministrów. Dyrektor poinformował, że zostało przeprowadzone w szkole badanie pt. "Samorządność, jako forma aktywności uczniów", z którego wynika, że uczniowie wchodzący w skład samorządu uczniowskiego mają poczucie, iż ich głos liczy się w szkole. W opinii 43 z 44 ankietowanych nauczycieli i dyrektora uczniowie uczestniczą w tworzeniu i zmianie działań wychowawczych. Uczniowie i nauczyciele uczestniczący w wywiadzie stwierdzili, że w szkole oczekuje się od uczniów między innymi: odpowiedzialności, sumienności, aktywności, uczciwości, kultury osobistej, szacunku dla tradycji, szacunku do innych ludzi oraz postaw patriotycznych. Wszyscy respondenci (uczniowie, rodzice, nauczyciele) stwierdzili podczas wywiadów, że promowane przez szkołę postawy i zachowania są ważne.

Na zakończenie warto dodać, że **działania wychowawcze poddawane są analizie, a wnioski z tych analiz są wdrażane**, co potwierdzają nauczyciele i dyrektor. Dyrektor i nauczyciele w wywiadzie podali przykłady wykorzystania wniosków wynikających z analizy działań wychowawczych. Zgodnie wskazali, że realizują wniosek dotyczący podjęcia działań ukierunkowanych na zmniejszenie absencji i wyeliminowanie wagarów. Położono większy nacisk na monitorowanie frekwencji i systematyczne dokonywanie jej analizy. Nauczyciele dodali, że w celu zmobilizowania uczniów do noszenia identyfikatorów, połączono je z kartą czytelniczą. Dyrektor podał jeszcze inne przykłady świadczące o wdrażaniu wniosków wynikających z analizy działań wychowawczych, wskazując na:

- zintensyfikowanie kontaktów z rodzicami uczniów, którzy sprawiają trudności wychowawcze;
- gromadzenie dokumentacji związanej ze sprawami wychowawczymi danej klasy (listy obecności rodziców na zebraniach, protokoły zebrań z rodzicami, zapisy dotyczące kontaktów wychowawcy z rodzicami);
- opracowanie i przeprowadzenie ankiet służących poznaniu sytuacji rodzinnej uczniów klas I, co pozwala na otoczenie szczególną opieką młodzieży będącej w trudnej sytuacji rodzinnej lub finansowej oraz (w razie potrzeby) zapewnienie pomocy psychologa szkolnego.

Według respondentów wdrażanie wniosków z prowadzonych analiz przynosi oczekiwane efekty, np. prowadzi do eliminowania niewłaściwych zachowań uczniów, poprawy frekwencji i przyczynia się do zwiększenia ich poczucia bezpieczeństwa.

Poziom spełniania wymagania: B

Nauczyciele na podstawie diagnozy możliwości edukacyjnych uczniów modyfikują stosowane metody i formy pracy oraz dobierają odpowiednie sposoby motywowania i wspierania uczniów. W szkole prowadzone są działania zwiększające szanse edukacyjne, które uwzględniają również indywidualizację procesu nauczania. Analiza zgromadzonego w trakcie badania materiału prowadzi do wniosku, że w szkole są prowadzone działania służące wyrównywaniu szans edukacyjnych.

Poniżej wskazane zostaną argumenty, które świadczą o wysokim poziomie spełnienia tego wymagania.

Nauczyciele znają możliwości swoich uczniów i prowadzą działania zwiększające szanse edukacyjne uczniów, a uczniowie osiągają sukcesy edukacyjne na miarę swoich możliwości. Większość ankietowanych nauczycieli (36 z 44) diagnozuje możliwości edukacyjne wszystkich uczniów; 6 – prowadzi takie diagnozy w odniesieniu do większości uczniów. Nauczyciele wskazują, iż na podstawie przeprowadzonej diagnozy poznają poziom wiedzy i możliwości edukacyjne uczniów oraz zdobywają informacje dotyczące np.: predyspozycji i uzdolnień uczniów, tempa ich pracy, skuteczności stosowanych przez nich metod, potrzeb w zakresie wyrównywania wiedzy uczniów.

Prowadzenie działań zwiększających szanse edukacyjne uczniów znajduje potwierdzenie we wskazywanych przez dyrektora, rodziców, partnerów szkoły i nauczycieli przykładach, które dotyczą m.in.:

- udzielania pomocy w uzyskaniu wsparcia materialnego;
- organizowania zajęć pozalekcyjnych (w tym wyrównawczych i poszerzających wiedzę);
- prowadzenia konsultacji indywidualnych;
- umożliwienie uczniom dostępu do dobrze wyposażonej biblioteki z centrum multimedialnym po zakończeniu zajęć;
- przystąpienie szkoły do realizacji projektów i programów mających na celu zwiększanie szans edukacyjnych uczniów;
- umożliwienie uczniom kontaktu z kulturą (wyjazdy do teatru i muzeum, oglądanie wystaw i prezentowanie własnej twórczości).

Zdaniem przedstawicieli partnerów i samorządu w miejscach, w których mieszkają uczniowie, pojawiają się problemy związane z ubóstwem rodzin. Partnerzy i dyrektor podkreślili, że specyfiką tej szkoły jest duża liczba uczniów dojeżdżających (60%). W opinii dyrektora występują czynniki, które sprawiają, że uczniowie średnio-zdolni lub wysoko - zdolni mogą nie osiągać sukcesu na miarę swoich możliwości i zaliczył do nich: ograniczony czas na przygotowanie się uczniów do zajęć następnego dnia (dojazd do szkoły), problemy zdrowotne uczniów oraz niski status materialny rodziny. W opinii partnerów do tej szkoły przychodzi w większości młodzież ambitna. „Młodzież w większości stawia na siebie, dostrzega potrzebę kształcenia się, aby ich życie było lepsze. To widać. Ta młodzież musi rywalizować z bardziej pewną siebie młodzieżą pochodzącą ze środowiska miejskiego” – cyt. Partnerzy szkoły są zdania, że o efektach podejmowanych przez szkołę działań, zwiększających szanse edukacyjne młodzieży, świadczy wysoka zdawalność matur i uzyskiwanie przez uczniów wysokich wyników z egzaminów maturalnych. Dodali, że licealiści osiągają sukcesy w konkursach i olimpiadach i w związku z tym otrzymują nagrody Prezydenta Miasta Białą Podlaska w postaci „Złotego Pióra”, „Diamentowego Pióra” i tytułu MAXIMA CUM LAUDE (przyznawane za wybitne osiągnięcia w dziedzinie edukacji, kultury i sportu).

Ankietowani uczniowie klas drugich stwierdzili, że myśląc o swoich wynikach w nauce zazwyczaj: uważają, że wszystko jest w porządku – 51%; czują niezadowolenie, że nie mogli zrobić więcej – 38%; czują radość – 5%;. Natomiast 6% badanych uczniów stwierdziło, że ich to nie obchodzi. W opinii większości ankietowanych rodziców (72%) w szkole podejmuje się starania by ich dziecko miało poczucie sukcesu w nauce na miarę jego możliwości.

Dyrektor i nauczyciele twierdzą, że **w działaniach szkoły uwzględnia się indywidualizację procesu edukacji.** Respondenci wskazali, że w tym celu m.in.:

- różnicują stopień trudności zadań i przygotowują dodatkowe zadania dla uczniów szybciej pracujących;
- prowadzą dodatkowe zajęcia pozalekcyjne z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. wyrównawcze, rozwijające zainteresowania recytatorskie i literackie);

- przekazują materiały pomocnicze uczniowi, który wolniej pracuje;
- poświęcają czas na dodatkowe wyjaśnianie problemów edukacyjnych;
- dostosowują kryteria ocen dla uczniów z dysleksją rozwojową lub niepełnosprawnością i wprowadzają dodatkowe formy sprawdzenia wiedzy.

Należy zwrócić uwagę na to, że mniej niż połowa ankietowanych uczniów klas drugich (46%) wskazuje, iż otrzymują pomoc od nauczycieli, gdy mają trudności z nauką, a ponad połowa rodziców (58%) nie ma poczucia, że w szkole ich dziecko jest traktowane indywidualnie. Jednak większość ankietowanych uczniów klas drugich czuje, że nauczyciele w nich wierzą (67%) i wskazują, iż nauczyciele mówią im, że mogą się nauczyć nawet trudnych rzeczy (77%). Według dyrektora uczniowie są motywowani do pełnego wykorzystania swoich możliwości, między innymi poprzez: udzielanie pochwał; mówienie o korzyściach wynikających ze wzbogacania swojej wiedzy i umiejętności, eksponowanie i upublicznianie osiągnięć uczniów; przydzielanie uczniom dodatkowych zadań; umożliwianie poprawiania ocen.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Wykorzystywane są zasoby środowiska na rzecz wzajemnego rozwoju*

Komentarz:

Szkoła podejmuje różne ciekawe inicjatywy na rzecz środowiska współpracując z różnymi podmiotami działającymi w środowisku, identyfikuje potrzeby i możliwości. Prowadzi działania, które mają na celu zaspokojenie potrzeb lokalnego środowiska. Szkoła korzysta z zasobów środowiska w procesie nauczania. Współpraca szkoły z podmiotami działającymi w środowisku wpływa na rozwój uczniów.

Przedstawione poniżej argumenty świadczą o wysokim poziomie spełniania wymagania przez szkołę.

Szkoła podejmuje inicjatywy na rzecz środowiska oraz współpracuje z różnymi podmiotami działającymi w środowisku, o czym świadczą wypowiedzi dyrektora, nauczycieli i partnerów szkoły, a także dokumentacja szkolna. Dyrektor i nauczyciele wskazują szereg instytucji, z którymi współpracują, podejmując wspólne działania i akcje. Według nich szkoła współpracuje z następującymi instytucjami:

- Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną - organizowanie zajęć integracyjnych w I klasach;
- Białskim Centrum Kultury - współorganizowanie imprez i występów;
- Zakładem Produkcyjno- Handlowym Zieleń Miejska w Białej Podlaskiej - sprzątanie parku z udostępnieniem sadzonek i kwiatów;
- Domem Dziecka w Komarnie - przygotowywanie paczek dla dzieci;
- Białskim Schroniskiem dla Zwierząt - zbiórka funduszy na rzecz schroniska przez szkolne koło LOP;
- Miejską Biblioteką Publiczną i Biblioteką Pedagogiczną- lekcje w Multicentrum i lekcje biblioteczne;
- I Liceum Ogólnokształcącym im. Kraszewskiego w Białej Podlaskiej - uczniowie korzystają z basenu, wspólnie organizowane są zjazdy absolwentów;
- Sądem Rejonowym w Białej Podlaskiej – udział uczniów w rozprawach sądowych;
- Kołem Białczan – kwesta na rzecz odremontowania zabytkowych grobów;
- Muzeum Południowego Podlasia – lekcje muzealne;
- Galerią Podlaską- organizacja wystaw np. „Platerka w Galerii”;
- Państwową Szkołą Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej- „Gra o indeks”;
- Uniwersytetem Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie – udział młodzieży w konkursach o indeks;
- Szkołą w Brześciu – od 2 lat organizowane są zawody sportowe,
- Akademią Wychowania Fizycznego w Białej Podlaskiej - w zakresie profilaktyki;
- Politechniką Lubelską;
- Oddziałem IPN w Lublinie – konferencje, Dzień Żołnierzy Wyklętych;
- Przedszkolem dla dzieci autystycznych – organizacja zajęć dla dzieci, wspólne zabawy;
- Firmą Microsoft z Warszawy – lekcje informatyczne dla uczniów;
- Lokalnym Samorządem – dofinansowanie do wycieczek, wspólna realizacja programów profilaktycznych.

W zgodnej opinii dyrektora i partnerów uczestniczących w wywiadzie **szkoła prowadzi działania na rzecz lokalnego środowiska**. Młodzież uczestniczy w kweście przeprowadzanej na cmentarzu komunalnym, a zebrane datki przeznaczone są na renowację najstarszych nagrobków. Uczniowie aktywnie włączają się w miejskie inicjatywy np.: czytanie "Pana Tadeusza". Dbają o "Dąb Pamięci" posadzony przed szkołą ku czci Leona Czerniakowa, który zginął w Katyniu. Organizują zbiórki pieniężne i datki rzeczowe w ramach akcji "Wyprawka dla Żaka".

Szkoła zbiera informacje na temat potrzeb i możliwości otoczenia, w którym funkcjonuje prowadząc obserwacje i rozmowy. Na podstawie analizy zebranych danych stara się podejmować działania mające na celu zaspokojenie potrzeb środowiska. Szkoła uczestniczy w miejskich uroczystościach patriotycznych i wydarzeniach kulturalnych np.: uroczystości ku czci uchwalenia Konstytucji 3 Maja lub z okazji obchodów Dnia Niepodległości 11 listopada. Uczniowie przygotowują oprawy artystyczne uświetniające np.: uroczystość wręczenia Złotych i Diamentowych Piór przez Prezydenta Białą Podlaska. Udzielają pomocy dla schroniska dla zwierząt. Zbierają pieniądze i żywność w sklepach w ramach akcji "Gwiazdka z PCK". Ponadto liceum udostępnia pracownie komputerowe i obiekty sportowe zainteresowanym osobom.

Analizowane źródła (wywiad z dyrektorem, nauczycielami, rodzicami, partnerami, ankieta dla dyrektora) dowodzą, że **szkoła prowadzi działania, które mają na celu zaspokojenie potrzeb lokalnego środowiska**. Jako przykłady podejmowanych, w tym zakresie działań podali między innymi:

- udzielanie się młodzieży w akcjach charytatywnych organizowanych przez samorząd szkolny np.: zbiórka pieniędzy dla ucznia na protezę;
- stałą pomoc świadczoną na rzecz dzieci z Domu Dziecka w Komarnie;
- aktywny udział młodzieży w Ogólnopolskiej akcji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Z wypowiedzi dyrektora i ankiet nauczycieli wynika, że **szkoła we współpracy z podmiotami środowiska lokalnego prowadzi działania dydaktyczne, wychowawcze i organizacyjne**. Dyrektor i nauczyciele w ankiecie jako przykłady podają: organizację zajęć pozalekcyjnych (29 z 44), organizację wyjazdów i wycieczek szkolnych (27), zakup sprzętu dla szkoły (15), projekty edukacyjne (19), imprezy środowiskowe (14), pomoc socjalną dla uczniów (11), organizację zajęć profilaktycznych (11). Rodzice i partnerzy szkoły uczestniczący w wywiadzie stwierdzili, że szkoła w swoich działaniach jest wspierana przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Białej Podlaskiej, Bibliotekę Pedagogiczną i Publiczną Bibliotekę Miejską w Białej Podlaskiej, Muzeum Południowego Podlasia, a także przez Białskie Centrum Kultury. Nauczyciele bardzo chętnie korzystają z różnych ofert tych instytucji.

Należy podkreślić, że **współpraca szkoły z podmiotami działającymi w środowisku wpływa na rozwój uczniów**. Zgodne wypowiedzi dyrektora i nauczycieli wskazują, że dzięki współpracy szkoły z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym uczniowie odnoszą korzyści. Wszechstronnie się rozwijają. Wyzwalają swoją kreatywność, uspołecniają się, uczą się empatii i tolerancji. Są uwrażliwieni na sztukę i piękno przyrody. Rozwijają swoje zdolności i zainteresowania oraz uzdolnienia artystyczne. Mają możliwość poznania swoich zawodowych predyspozycji. Uczniowie niepełnosprawni nabierają odwagi, otwartości, pokonują stres. Dzięki współpracy z różnymi instytucjami uczniowie korzystają z dofinansowania do wycieczek. Ponadto uczniowie w wywiadzie grupowym dodali, że szkoła organizuje zajęcia, które dają im szansę na spotkanie z ciekawymi ludźmi lub organizacjami spoza szkoły. Organizowane są spotkania z wykładowcami i studentami z różnych uczelni. Nauczyciele języków obcych organizują ciekawe spotkania z obcokrajowcami.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Wykorzystywane są informacje o losach absolwentów*

Komentarz:

Szkoła wykorzystuje informacje o losach absolwentów do doskonalenia procesu nauczania i wychowania. Współpraca z absolwentami oraz uczelniami sprzyja rozbudzeniu aspiracji intelektualnych uczniów, dotyczących kontynuowania nauki na studiach. Szkoła przygotowuje do dalszej edukacji, niemniej jednak większość badanych rodziców (65%) i uczniów (65%) twierdzi, że uczniowie, aby zapewnić sobie możliwość dalszej nauki w wybranej uczelni, potrzebują korepetycji lub innych zajęć poza szkołą.

Przedstawione poniżej argumenty świadczą o wysokim poziomie spełniania wymagania przez szkołę.

Szkoła współpracuje z absolwentami, zgodnie stwierdzili nauczyciele w ankiecie i dyrektor podczas wywiadu. W ich opinii współpraca ta polega przede wszystkim na organizacji spotkań z absolwentami. Absolwenci dzielą się informacjami dotyczącymi wyboru kierunku studiów i uczelni, odbywają w szkole praktyki studenckie, są zapraszani na uroczystości i imprezy szkolne. Jeden absolwent prowadzi zajęcia popołudniowe dla uzdolnionej młodzieży poszerzające ich umiejętności matematyczne.

Nauczyciele i badani uczniowie twierdzą, że **szkoła wykorzystuje informacje o losach absolwentów w procesie nauczania i wychowania**. Zdecydowana większość ankietowanych uczniów klas drugich 97 % twierdzi, że nauczyciele opowiadają im o losach absolwentów szkoły również zdecydowana większość ankietowanych nauczycieli (41 z 44) wskazała, że wykorzystują informacje o losach absolwentów do doskonalenia

procesu nauczania lub wychowania. Nauczyciele w wywiadzie dodali, że informacje o losach absolwentów wykorzystują przy projektowaniu profilowania klas, kierowaniu zaproszeń do uczestnictwa w zajęciach wychowawczych.

Szkoła przygotowuje do dalszej edukacji, co potwierdza większość uczniów w ankiecie, 80 % badanych uczniów klas II ma poczucie, że kończąc szkołę będą dobrze przygotowani do dalszej nauki. Jednocześnie 65% z nich twierdzi, że będzie potrzebowało korepetycji lub innych zajęć poza szkołą, by zapewnić sobie możliwość dalszej nauki w szkole/uczelni, do której chcą się dostać. Tego samego zdania jest 65 % ankietowanych rodziców. Natomiast wszyscy ankietowani nauczyciele (44) uważają, że dziecko nie potrzebuje korepetycji lub innych zajęć poza szkołą. Uczniowie w wywiadzie stwierdzili, że duża grupa uczniów korzysta z korepetycji, gdyż stały się bardzo modne i nie zawsze są uzasadnione. Czasem rodzic woli posłać dziecko na korepetycje i zwiększa tym sobie pewność, że dziecko zda maturę i dostanie się na wymarzone studia wyższe.

W zgodnej opinii dyrektora i nauczycieli uczestniczących w wywiadach **szkoła przygotowuje uczniów do funkcjonowania na rynku pracy**. Na potwierdzenie tej tezy respondenci podali, że w szkole odbywają się zajęcia z preorientacji zawodowej z udziałem pracownika poradni psychologiczno - pedagogicznej i doradcy zawodowego. Młodzież uczestniczy w warsztatach zawodowych w Mobilnym Centrum Kariery Zawodowej. Szkoła współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Białej Podlaskiej i Szkolnym Ośrodkiem Kariery oraz innymi instytucjami kształtującymi karierę zawodową. Uczniowie zapoznawani są z ofertami na rynku pracy i prognozami. W opinii partnerów szkoły biorących udział w wywiadzie oferta szkoły jest dostosowana do potrzeb obecnego rynku pracy, a 76% ankietowanych rodziców ma poczucie, że uczniowie szkoły są dobrze przygotowani do funkcjonowania w dalszym życiu. Uczniowie klas II (217) zostali poproszeni w ankiecie o zaznaczenie na skali od 1 do 8 określić, które ich zdaniem najbardziej się do nich odnoszą. W oparciu o cechy uczniów poddane samoocenie można wnioskować, że szkoła przygotowuje uczniów do funkcjonowania w życiu i na rynku pracy. Większość z nich postrzega siebie jako dobrych uczniów, samodzielnych, podejmujących działania i lubiących kontakt z ludźmi. Połowa uważa, że są aktywni i lubią naukę.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Promowana jest wartość edukacji*

Komentarz:

Szkoła jest pozytywnie postrzegana w środowisku. Prezentuje i upowszechnia informacje o ofercie edukacyjnej oraz podejmowanych działaniach i osiągnięciach. Informuje środowisko o celowości i skuteczności podejmowanych działań, a także promuje w środowisku potrzebę uczenia się. Rodzice, partnerzy szkoły i przedstawiciele lokalnego środowiska znają osiągnięcia szkoły i jej uczniów oraz bardzo je oceniają.

Przedstawione poniżej argumenty świadczą o wysokim poziomie spełniania wymagania przez szkołę.

Analizowane źródła (ankieta dla dyrektora i analiza dokumentacji) dowodzą, że **szkoła prowadzi działania informacyjne dotyczące oferty edukacyjnej, działań szkoły i jej osiągnięć**. Zdaniem dyrektora szkoła informuje o swojej ofercie edukacyjnej, działaniach i swoich osiągnięciach poprzez: własną stronę internetową, umieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń, cyklicznie prezentowanie się w lokalnych mediach, przygotowywanie specjalnych informatorów, ulotek, folderów na temat działalności szkoły. Szkoła prezentuje się w prasie np.: ostatnio umieszczono informacje dotyczącą laureatów olimpiady wiedzy ekologicznej i olimpiady biologicznej.

Rodzice i przedstawiciele lokalnego środowiska znają osiągnięcia szkoły i jej uczniów. Z informacji pozyskanych od partnerów uczestniczących w wywiadzie i rodziców (ankieta) wynika, że uzyskują oni wystarczającą informację o osiągnięciach szkoły. Respondenci zgodnie wskazali, że liceum na bieżąco informuje między innymi o:

- wynikach matur próbnych;
- sukcesach uczniów, którzy uczestniczyli w olimpiadach przedmiotowych, konkursach, zawodach/imprezach sportowych;

- udziale przedstawicieli szkoły w ważnych wydarzeniach i uroczystościach;
- przyznawanych uczniom szkoły stypendiów naukowych;
- realizowanych przez szkołę projektów.

Analizowane podczas badania źródła (wypowiedzi partnerów szkoły, ankieta dla nauczycieli i rodziców) dowodzą, że **szkoła informuje o celowości i skuteczności swoich działań**. Respondenci zgodnie twierdzą, że nauczyciele informują rodziców między innymi o:

- celach edukacyjnych swoich działań, które realizują ;
- celach wychowawczych;
- celach jakie chce realizować szkoła;
- działaniach szkoły, które sprawdzają się ze względu na ich wartość edukacyjną i na ich wartość wychowawczą.

Według dyrektora oraz partnerów uczestniczących w wywiadzie, a także ankietowanych rodziców **szkoła prowadzi działania informacyjne dla rodziców**. Rodzice w ankiecie wskazali, że szkoła w ramach działań edukacyjnych dla dorosłych w poprzednim roku szkolnym prowadziła przede wszystkim działania informacyjne, akcje społeczne, projekty edukacyjne, pedagogizację rodziców, konkursy, konsultacje , spotkania z ciekawymi ludźmi.

Należy dodać, że według 89% ankietowanych rodziców i partnerów uczestniczących w wywiadzie **szkoła dba o jakość uczenia się**. Rodzice i partnerzy w wywiadzie podkreślili, że o jakości uczenia się świadczy wysoki nabór młodzieży do szkoły, liczba uczniów kontynuujących naukę na wyższych studiach, dobre wyniki w nauce, osiągnięcia uczniów w konkursach i olimpiadach, zawodach sportowych. W środowisku lokalnym funkcjonuje opinia, że jest to szkoła o wysokim poziomie nauczania. Według 85 % ankietowanych rodziców i partnerów szkoły uczestniczących w wywiadzie nauczycielom i innym pracownikom szkoły zależy na współpracy z lokalnym środowiskiem.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Rodzice są partnerami szkoły*

Komentarz:

Rodzice dzielą się opiniami na temat pracy szkoły oraz procesu nauczania najczęściej podczas zebrań rodziców, w czasie indywidualnych rozmów oraz przy okazji uroczystości i imprez szkolnych. Opinie pozyskane od rodziców mają wpływ na działania szkoły. Szkoła wspiera rodziców w wychowaniu dzieci głównie poprzez ścisłą współpracę nauczycieli z rodzicami. Rodzice za najbardziej pomocną formę uznali pomoc psychologa szkolnego, doradztwo w ramach indywidualnych i grupowych spotkań oraz udzielanie porad w rozwiązywaniu problemów. Rodzice są informowani o rozwoju ich dzieci, są stwarzane możliwości uczestnictwa w działaniach organizowanych przez szkołę. Zdecydowana większość rodziców(75 %) nie ma w pełni poczucia współdecydowania w sprawach szkoły.

Przedstawione poniżej argumenty świadczą o średnim poziomie spełniania wymagania przez szkołę.

Szkoła pozyskuje i wykorzystuje opinie rodziców na temat swojej pracy, o czym świadczą wypowiedzi dyrektora, ankietowanych nauczycieli i rodziców. 81 % ankietowanych rodziców jest zdania, że nauczyciele poświęcają odpowiednią ilość czasu na kontakty z nimi. 64 % uważa, że w szkole tworzone są warunki do dzielenia się przez rodziców opiniami na temat jej funkcjonowania. Większość ankietowanych rodziców twierdzi, że dzieliło się swoimi opiniami na temat pracy szkoły i sposobu nauczania podczas organizowanych w szkole zebrań. Informacje te potwierdził podczas wywiadu dyrektor, a także większość ankietowanych nauczycieli(37 z 44). Opinie pozyskane od rodziców mają wpływ na działania szkoły, brane są pod uwagę przy planowaniu jej działań, tak twierdzi dyrektor podczas wywiadu, 38 z 44 ankietowanych nauczycieli, a także ponad połowa ankietowanych rodziców (61 %). W zgodnej ocenie dyrektora, nauczycieli, rodziców uczestniczących w wywiadach, w szkole są działania, które zostały podjęte pod wpływem opinii rodziców. Respondenci poinformowali, że z inicjatywy rodziców zmodyfikowano rozkład dnia, wprowadzono drugą dużą przerwę ze względu na obiady, dokonano zmiany harmonogramu zebrań z rodzicami i wprowadzono obowiązkową obecność wszystkich nauczycieli w szkole w czasie zebrań z rodzicami. Pod wpływem opinii rodziców zorganizowano dodatkowe zajęcia (np. chemii kl.

I a i języka niemieckiego III g), zmieniono nauczyciela. Z obserwacji szkoły wynika, że na tablicy w widocznym miejscu wywieszono są terminy zebrań rodziców, terminy indywidualnych spotkań dyrekcji z rodzicami oraz indywidualnych spotkań nauczycieli z rodzicami.

Szkoła wspiera rodziców w wychowaniu dzieci, wskazują na to wyniki ankiet przeprowadzonych wśród rodziców i nauczycieli, wypowiedzi dyrektora oraz obserwacja placówki, a także analiza dokumentacji. Z informacji uzyskanych od dyrektora(wywiad) i analizy dokumentacji szkolnej wynika, że szkoła wspiera rodziców w wychowaniu przede wszystkim poprzez umożliwienie rodzicom, w zależności od potrzeb, skorzystania z pomocy psychologa szkolnego, prowadzenie zajęć wychowawczych i profilaktycznych z uczniami. Nauczyciele w ankiecie wskazali, że wspierają rodziców w wychowaniu ich dzieci, służą radą i wsparciem w sytuacjach problemowych, doradzają, gdzie rodzice mogą szukać wsparcia, starają się poznać sytuację życiową wychowanków i ich rodzin, utrzymują stały kontakt z rodzicami, w zależności od potrzeb prowadzą indywidualne lub grupowe spotkania z rodzicami oraz doradzają. Za najistotniejszą formę wsparcia przez szkołę ankietowani rodzice zaliczyli pomoc psychologa szkolnego, doradztwo w ramach indywidualnych lub grupowych spotkań z nauczycielem (wychowawcą), udzielanie rad i wsparcia przez nauczycieli(wychowawców) w sytuacjach problemowych. Z obserwacji szkoły wynika, że na korytarzu znajdują się informacje o terminach i godzinach dyżurów dyrekcji szkoły i dyżurów nauczycieli dla rodziców. Obok gabinetu psychologa są wywieszono informacje skierowane do rodziców na temat wychowania.

Wyniki ankiet prowadzonych wśród rodziców i nauczycieli wskazują również, że **rodzice są informowani o rozwoju ich dzieci**. Wszyscy ankietowani nauczyciele (44) twierdzą, że rodzice są w wystarczającym stopniu informowani przez nich o sukcesach i trudnościach ich dzieci. Takiego samego zdania jest 85% badanych rodziców, którzy uważają, że są w wystarczającym stopniu informowani o sukcesach dzieci, i 86 % badanych rodziców jest zdania, że są w wystarczającym stopniu informowani na temat trudności, jakie ma w szkole ich dziecko.

Rodzice i nauczyciele podczas wywiadu zgodnie stwierdzili, że **rodzice uczestniczą w działaniach organizowanych przez szkołę**. Jako przykłady działań organizowanych przez szkołę, w których rodzice brali udział respondenci wymienili: pomoc w organizacji studniówek, uczestnictwo w wywiadówkach, w zebraniach klasowych. Ankietowani rodzice dodali, że brali udział między innymi w: akcjach charytatywnych, Święcie Patrona, zbiórce zabawek dla dzieci z Domu Dziecka w Komarnie, spotkaniach informacyjnych, zbiórce ubrań dla poszkodowanych w pożarze.

Dyrektor w wywiadzie i zdecydowana większość ankietowanych nauczycieli (42 z 44) uważa, że **rodzice biorą udział w podejmowaniu decyzji dotyczących życia szkoły**. Dyrektor w wywiadzie poinformował, że rodzice wspierają realizację koncepcji pracy szkoły, współtworzą program wychowawczy i profilaktyczny, opiniują pracę nauczycieli na drodze awansu zawodowego, opiniują dni wolne od zajęć dydaktycznych, mają wpływ na plan wycieczek szkolnych, fundują nagrody, finansują remonty i zakupy niektórych pomocy naukowych. Rodzice biorą czynny udział w przygotowaniu studniówki, wycieczek klasowych, ognisk integracyjnych. Rodzice w wywiadzie dodali, że z inicjatywy rady rodziców fundowana jest nagroda finansowa i statuetka Emilii Plater najwybitniejszemu absolwentowi szkoły i absolwentki (odznaki) wszystkim absolwentom szkoły. Przewodniczący Rady Rodziców zasiada w kapitule przyznającej medal „Przyjaciela Szkoły”, osobom ze środowiska lokalnego, które szkoła chce wyróżnić za owocną współpracę. Na poparcie tej opinii 22 % ankietowanych rodziców twierdzi, że współuczestniczy w podejmowaniu decyzji dotyczących życia szkoły, 75 % wskazało, że nie, 3% nie udzieliło odpowiedzi.

Poziom spełniania wymagania: C

Wymaganie: *Funkcjonuje współpraca w zespołach*

Komentarz:

W szkole funkcjonują zespoły nauczycielskie, które analizują efekty swojej pracy, a wnioski z tych analiz wykorzystują w procesie planowania. Nauczyciele w większości wspólnie rozwiązują problemy i uważają, że zespoły pomagają im w rozwiązywaniu pojawiających się problemów. Nauczyciele uczestniczą w szkoleniach dotyczących metod i form pracy zespołowej.

Przedstawione niżej argumenty świadczą o wysokim poziomie spełnienia wymagania.

Z badania wynika, że **nauczyciele są zaangażowani w pracę zespołów i analizują efekty swojej pracy.** Wszyscy ankietowani nauczyciele (44) twierdzą, że angażują się w pracę zespołów. Najczęściej wskazują, na zaangażowanie w pracę zespołów: przedmiotowych, wychowawczego i profilaktycznego, ds. ewaluacji wewnętrznej, ds. organizacji imprez i w pracę zespołu szkoleniowego. W opinii 27 z 44 ankietowanych nauczycieli w pracę zespołów angażują się wszyscy nauczyciele, a 14 uważa, że angażuje się większość. Zdaniem dyrektora w pracę zespołów angażuje się większość nauczycieli w stopniu wystarczającym.

Według dyrektora i 25 z 44 ankietowanych nauczycieli zespoły nauczycielskie dokonują spontanicznej refleksji nad efektami po zakończeniu pracy lub jakiegoś jej etapu, a 14 z 44 nauczycieli wskazuje również na dokonywanie analizy efektów pracy zespołowej z regularnym stosowaniem procedury ewaluacyjnej. Nauczyciele poinformowali, że efekty pracy zespołów analizowane są też podczas formalnych i nieformalnych spotkań. Wskazali, że odnoszą się do stopnia realizacji zadań ujętych w planie i dokonują analizy efektywności podejmowanych działań.

Argumentem przemawiającym za spełnieniem wymagania na poziomie wysokim jest fakt, że **nauczyciele wspólnie planują działania w szkole opierając się na analizie efektów pracy zespołów.** Ponad połowa ankietowanych nauczycieli (23 z 44) uważa, że zdecydowana większość działań planowana jest wspólnie z innymi nauczycielami. Według dyrektora i 14 nauczycieli planuje się wspólnie większość działań. Zdaniem 36 z 44 badanych nauczycieli większość planowanych działań w szkole opiera się na analizie efektów pracy zespołów. Respondenci wskazują, że w oparciu o analizę efektów pracy zespołów planują między innymi: zmiany w przedmiotowym systemie oceniania, zmiany w planach dydaktycznych, prowadzenie diagnoz, imprezy szkolne, konkursy, metody pracy, tematykę spotkań zespołów i przydział czynności w kolejnym roku.

Kolejnym argumentem świadczącym o spełnieniu wymagania jest fakt, że **nauczyciele w większości wspólnie rozwiązują problemy**, co wynika z ich wypowiedzi w wywiadzie i ankiecie. Większość ankietowanych nauczycieli (30 z 44) twierdzi, że często (26) lub bardzo często (4) korzystają z pomocy innych w rozwiązywaniu problemów, które napotykają w szkole. Dziewięciu nauczycieli korzysta z tej pomocy rzadko. W opinii 33 z 44 badanych nauczycieli zespoły pomagają im w rozwiązywaniu pojawiających się problemów; 6 jest odmiennego zdania; 5 nie wypowiedziało się na ten temat. Nauczyciele uczestniczący w wywiadzie stwierdzili, że odwołują się do pomocy zespołów podczas np.: rozwiązywania problemu wychowawczego, organizowania uczniowi pomocy materialnej, sporządzania rozkładu materiału, dokonywania wyboru podręczników, planowania korelacji treści przedmiotowych i organizacji nauczania indywidualnego. Zdaniem dyrektora pojawiające się w szkole problemy są najczęściej rozwiązywane zespołowo.

Na zakończenie należy dodać, że **nauczyciele uczestniczą w formach doskonalenia zawodowego dotyczących metod i form współpracy.** Wynika to z wypowiedzi ankietowanych nauczycieli i dyrektora oraz z analizy dokumentów. Zdecydowana większość nauczycieli (42 z 44) i dyrektor wskazują, że w okresie ostatnich dwóch lat w szkole odbywały się szkolenia dotyczące metod i form pracy zespołowej, a uczestnictwo w tych szkoleniach jest przydatne w praktyce. Pracownicy niepedagogiczni stwierdzili, że nie uczestniczyli w szkoleniach dotyczących doskonalenia pracy zespołowej.

Poziom spełnienia wymagania: B

Z przeprowadzonych badań wynika, że w szkole prowadzony jest wewnętrzny nadzór pedagogiczny. Nauczyciele angażują się w ewaluację wewnętrzną, uczestniczą w szkoleniach w tym zakresie, tworzą plany ewaluacji, opracowują narzędzia, stosują różne metody badawcze i profesjonalnie analizują zebrane dane. Wnioski wynikające z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego są uwzględniane w planowaniu pracy szkoły, a ich realizacja m.in. wpłynęła na zwiększenie dyscypliny i odpowiedzialności nauczycieli w zakresie monitorowania frekwencji uczniów oraz częstszego i systematycznego oceniania osiągnięć uczniów z uwzględnieniem różnych form ich pracy.

Przedstawione niżej argumenty świadczą o bardzo wysokim poziomie spełnienia wymagania.

Na podstawie przeprowadzonego badania można stwierdzić, że **wyniki wewnętrznego nadzoru pedagogicznego są wykorzystywane do planowania pracy szkoły**. W dokumentacji szkoły zapisane są wnioski wynikające z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego dotyczące np.: opracowania jednolitego systemu oceniania z konkretnego przedmiotu; zwracania uwagi na punktualne rozpoczynanie i kończenie zajęć lekcyjnych; systematycznego oceniania uczniów; promowania w mediach osiągnięć uczniów; umożliwienia uczniom utalentowanym prezentację swoich umiejętności na forum szkoły i miasta.

Dyrektor i nauczyciele uczestniczący w wywiadzie zgodnie stwierdzili, że wnioski z nadzoru pedagogicznego wprowadzane są do planu pracy szkoły. Na ich podstawie między innymi: zmienił się plan kontroli w zakresie systematyczności dokonywania wpisów tematów w dziennikach lekcyjnych i kontroli systematycznego oceniania uczniów; za wpisy w dzienniku odpowiada nauczyciel prowadzący zajęcia (wcześniej odpowiadał wychowawca); ujednociono system oceniania w ramach tego samego przedmiotu; określono stałe terminy podliczania frekwencji uczniów. Nauczyciele uczestniczący w wywiadzie wskazali, że wnioski płynące z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego są w pełni uwzględniane.

Wyniki badań wskazują, że **wnioski z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego przyczyniają się do wprowadzania prorozwojowych zmian w funkcjonowaniu szkoły**. W opinii 26 z 44 ankietowanych nauczycieli wnioski płynące z nadzoru pedagogicznego są w pełni uwzględniane przy wprowadzaniu zmian w funkcjonowaniu szkoły, a 18 nauczycieli uważa, że są one uwzględniane dużym zakresie. Nauczyciele w wywiadzie, stwierdzili, że w wyniku wprowadzania zmian w oparciu o wnioski z nadzoru pedagogicznego:

- zwiększyła się samodyscyplina nauczycieli;
- zwiększyła się liczba ocen z poszczególnych przedmiotów;
- uczniowie są częściej oceniani z różnych form pracy;
- poprawiła się jakość monitorowania frekwencji;
- zwiększyło się poczucie odpowiedzialności nauczycieli za monitorowanie realizacji podstawy programowej.

Podobną opinię wyraził dyrektor. Uznał, że realizacja wniosków z nadzoru pedagogicznego przyczyniła się do zwiększenia dyscypliny i odpowiedzialności nauczycieli w zakresie monitorowania frekwencji uczniów oraz wpłynęła na częstsze i bardziej systematyczne ocenianie osiągnięć uczniów z uwzględnieniem różnych form ich pracy.

O spełnieniu wymagania świadczy to, że **dyrektor angażuje nauczycieli do udziału w realizacji ewaluacji wewnętrznej**. Dyrektor stwierdził, że w celu zaangażowania nauczycieli do prowadzenia ewaluacji wewnętrznej skierował siedmiu nauczycieli na szkolenia na temat ewaluacji. Poza tym, wicedyrektor uczestniczył w szkoleniu na temat nowego nadzoru pedagogicznego. Wiedza zdobyta przez nauczycieli uczestniczących w ww. szkoleniach jest przekazywana innym nauczycielom i wykorzystywana podczas prowadzenia badań na terenie szkoły. Dyrektor dodał, że od dwóch lat powołuje zespoły ds. ewaluacji wewnętrznej, uwzględnienia pracę w zespole ewaluacyjnym podczas przyznawania nagród i umożliwia nauczycielom wybór obszarów do ewaluacji. Zdecydowana większość ankietowanych nauczycieli (43 z 44) uważa, że są zaangażowani w pracę zespołów prowadzących ewaluację wewnętrzną, a ich udział w ewaluacji był spowodowany przeświadczeniem, że ewaluacja jest niezbędna i wpływa na poprawienie jakości własnej pracy (26 z 44), zwyczajem panującym w szkole (24 z 44), a 3 nauczycieli wskazuje, że do udziału w ewaluacji wewnętrznej przekonał ich dyrektor. Ankietowani nauczyciele podali, że w ramach ewaluacji przygotowują jej plan, konstruują narzędzia, zbierają i analizują dane, opracowują wyniki

badan, formułują wnioski i sporządzają raporty.

Z wypowiedzi nauczycieli, dyrektora i analizy dokumentacji wynika, że **ewaluacja wewnętrzna prowadzona jest z udziałem zespołów nauczycieli**. Dyrektor, 38 z 44 ankietowanych nauczycieli i zapisy w dokumentacji wskazują, że do przygotowania planu ewaluacji wewnętrznej powoływany jest zespół. Większość (27 z 44) nauczycieli podaje w badaniu ankietowym, że uczestniczą w pracach zespołów prowadzących wewnętrzną ewaluację pracy szkoły.

Na podstawie analizy dokumentacji można stwierdzić, iż nauczyciele prowadzący ewaluację wewnętrzną stosują różne narzędzia i pozyskują informacje z różnych źródeł. Badania prowadzą z wykorzystaniem np.: ankiet (skierowanych do uczniów, nauczycieli i rodziców), rozmów (z nauczycielami, dyrekcją szkoły, pracownikami administracji), kwestionariusza wypełnianego przez dyrekcję szkoły, wywiadów z uczniami, a także analizują dokumentację szkolną. Nauczyciele prowadząc badania i analizując ich wyniki wykorzystują wiedzę i umiejętności nabyte podczas szkoleń z zakresu ewaluacji wewnętrznej. Sami też uważają, że „wyniki ewaluacji wewnętrznej charakteryzują się wysokim stopniem wiarygodności, ponieważ została ona zaplanowana i wykonana profesjonalnie, a wykonawcy, mimo że są pracownikami placówki, starali się zachować jak największy obiektywizm” - cyt. z dokumentacji szkolnej.

Poziom spełnienia wymagania: A

Wymaganie: *Szkoła lub placówka ma odpowiednie warunki lokalowe i wyposażenie*

Komentarz:

Analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że warunki lokalowe i wyposażenie umożliwiają realizowanie podstawy programowej i przyjętych w szkole programów nauczania, ale w opinii uczniów i rodziców niektóre zajęcia odbywają się w zbyt małych salach. W ciągu ostatnich dwóch lat w szkole podejmowano działania zmierzające do wzbogacenia zasobów lokalowych tylko wtedy, kiedy wystąpiły nagłe potrzeby lub możliwości.

Przedstawione niżej argumenty świadczą o spełnieniu wymagania na poziomie średnim.

Wyniki badań prowadzą do wniosku, że **warunki lokalowe są wystarczające do realizowania podstawy programowej i przyjętych w szkole programów nauczania**. Wskazują na to wypowiedzi dyrektora, wszystkich nauczycieli uczestniczących w wywiadzie, większości ankietowanych nauczycieli (29 z 38 wypowiadających się na ten temat) i 53% badanych rodziców. Natomiast zdaniem 9 nauczycieli i 40% badanych rodziców w szkole występują w tym zakresie nieliczne braki.

Uczestniczący w wywiadach nauczyciele, dyrektor i rodzice do mocnych stron bazy lokalowej zaliczyli:

- wystarczającą liczbę sal,
- szerokie korytarze,
- przestronną bibliotekę z centrum multimedialnym,
- bazę sportową (pełnowymiarowa sala, dwie małe sale i kompleks boisk sportowych – Orlik),
- stołówkę.

Znajduje to również potwierdzenie w wynikach obserwacji szkoły.

Przedstawiciel samorządu lokalnego dodał, że mocną stroną szkoły jest jej lokalizacja w niewielkiej odległości od przystanków autobusowych, co zachęca do podjęcia nauki w tym liceum (68% uczniów dojeżdżających).

Uczniowie i rodzice uczestniczący w wywiadzie dostrzegają również słabą stronę bazy lokalowej. Stwierdzili, że cztery sale zlokalizowane w podpiwniczeniu są zbyt małe. Z obserwacji szkoły również wynika, że cztery sale, w których odbywają się zajęcia, są zbyt małe w stosunku do liczby uczniów (mimo, że zajęcia były prowadzone z grupą uczniów).

Zdaniem dyrektora i 19 z 38 wypowiadających się w ankiecie nauczycieli, **wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne jest wystarczające do realizowania podstawy programowej i przyjętych w szkole programów**; 18 nauczycieli uważa, że w szkole występują nieliczne braki w zakresie wyposażenia szkoły w pomoce dydaktyczne, a 1 nauczyciel stwierdził, że występują w tym zakresie znaczące braki. Zdaniem większości

ankietowanych uczniów klas drugich (71%) w szkole jest wystarczająco dużo pomocy do nauki. Rodzice uczestniczący w wywiadzie poinformowali, że zaobserwowali duże różnice w wyposażeniu sal. Część sal posiada dobre wyposażenie: biblioteczki przedmiotowe, sprzęt audiowizualny, rzutniki, eksponaty, mapy, tablice dydaktyczne itp., ale są też sale zaniedbane i ubogo wyposażone. Rodzice stwierdzili, że do mocnych stron wyposażenia należy zaliczyć: bogaty zbiór różnorodnych pozycji w bibliotece szkolnej; możliwość korzystania przez nauczycieli z tablic interaktywnych, rzutników, projektorów i odtwarzaczy DVD; odpowiedni sprzęt sportowy. Wyposażenie klas, w których prowadzono obserwację zajęć, umożliwiało realizację założonych celów lekcji.

Warto dodać, że **w szkole istnieje plan wzbogacania warunków lokalowych i wyposażenia szkoły**, w którym zawarte są zapisy dotyczące: poprawy warunków sanitarnych, wymiany instalacji ciepłej, budowy parkingu, planowania remontu dachu i wykonania izolacji pionowej ścian w piwnicach. Dyrektor wskazał, że w wyniku ewaluacji wewnętrznej sformułowane zostały wnioski dotyczące podejmowania działań w kierunku polepszania warunków lokalowych i wzbogacania wyposażenia szkoły np.:

- podjąć inicjatywę rozbudowy szkoły, głównie o zaplecze wychowania fizycznego;
- poszukiwać źródeł funduszy na doposażanie pracowni;
- informować rodziców (partnerów szkoły) o potrzebach lokalowych i pojawiających się brakach w wyposażeniu szkoły oraz starać się pozyskać ich do współpracy.

Przedstawiciel organu prowadzącego poinformował, że plan utrzymania i polepszania warunków lokalowych jest modyfikowany na bieżąco z uwzględnieniem możliwości finansowych budżetu miasta. Według dyrektora szkoła jest wspomagana przez samorząd i rodziców we wzbogacaniu warunków lokalowych i pomocy naukowych. Dzięki środkom finansowym, przekazanych przez rodziców, wymieniono drzwi do wszystkich sal, zakupiono 3 projektory i inne pomoce dydaktyczne. Rodzice kupują nagrody dla uczniów i dofinansowują wycieczki. Organ prowadzący przeznaczył dodatkowe pieniądze na zakup kamery, a wydział spraw społecznych sfinansował zakup sprzętu do siłowni.

Z wypowiedzi dyrektora wynika, że **w ciągu ostatnich dwóch lat w szkole podejmowano działania zmierzające do wzbogacenia zasobów lokalowych tylko wtedy, kiedy wystąpiły nagłe potrzeby lub możliwości**. Przedstawiciel samorządu lokalnego stwierdził, że organ prowadzący wspomaga szkołę w realizacji projektów i na bieżąco zaspokaja potrzeby dotyczące koniecznych remontów, przekazując szkole środki adekwatne do możliwości budżetowych miasta, pozwalające zaspokoić potrzeby szkoły w zakresie zapewnienia bezpiecznych warunków przebiegu procesu nauczania. Zdaniem przedstawiciela organu prowadzącego w szkole jest „trochę ciasno”, co wynika z faktu, że młodzież chętnie podejmuje naukę w tym liceum, a szkoła przyjmuje dużą liczbę uczniów.

W opinii nauczycieli uczestniczących w wywiadzie szkoła pozyskuje środki wspomagające proces dydaktyczny (np.: komputery, projektory multimedialne, tablice interaktywne). Nauczyciele dodali, że w ostatnich 10 latach prowadzone były działania w kierunku wzbogacania bazy szkoły: wybudowano windy i zamontowano podjazd dla niepełnosprawnych, ocieplono budynek, wykonano remont stołówki i remont sali gimnastycznej, wybudowano kompleks sportowy „Orlik 2012”.

Należy zauważyć, że w wyniku ewaluacji wewnętrznej, przeprowadzonej w roku szkolnym 2011/12 stwierdzono m.in. że: „57% nauczycieli stwierdza, że warunki lokalowe szkoły umożliwiają im realizację programów nauczania, 40% sądzi, że obecny stan umożliwi im realizację programów częściowo” „40% nauczycieli uważa, że wyposażenie sali lekcyjnej nie ogranicza ich w realizowaniu programu nauczania. Pozostałe 60% sądzi, że dzieje się tak częściowo ze względu na mniejszą atrakcyjność zajęć prowadzonych tradycyjnie”. Na spotkaniu z radą pedagogiczną nauczyciele poinformowali, że w ostatnim roku wzbogacono wyposażenie szkoły o kamerę, aparat cyfrowy, odtwarzacze CD i laptopy.

Według uczniów i rodziców uczestniczących w wywiadzie niektóre zajęcia (grupowe z j. obcych) odbywają się w zbyt małych salach, znajdujących się w piwnicy. Uczniowie wskazują, że: „Jest tam ciasno i duszno”, „tam są krzeselka z podłokietnikami, bez stolików i nie ma gdzie rozłożyć książki” – cyt. z wywiadu. W opinii rodziców wyposażenie sal i ich estetyka jest zróżnicowana. Ich zdaniem, w szkole są zadbane i dobrze wyposażone sale, ale są również sale ubogo wyposażone, zaniedbane i nieestetyczne. Należy dodać, że wyniki ewaluacji wewnętrznej, przeprowadzonej w pierwszej połowie roku szkolnego 2011/12, również wskazują, iż rodzice widzą potrzebę większej dbałości o estetykę i wyposażenie niektórych sal, o czym świadczy zapis w raporcie: „Zdaniem 43% rodziców braki w wyposażeniu szkoły dotyczą sal lekcyjnych, 16% - wystroju wnętrza” – cyt.

Poziom spełnienia wymagania: C

Wnioski z ewaluacji:

1. Podejmowane w szkole działania wynikają ze wspólnie opracowanej przez nauczycieli i akceptowanej przez uczniów i rodziców koncepcji pracy.
2. Procesy zachodzące w szkole są efektem współdziałania nauczycieli. Wspólne działania obejmują tworzenie, analizowanie i modyfikowanie tych procesów, stosownie do zmieniających się warunków.
3. Działania wychowawcze podejmowane w szkole są spójne i adekwatne do potrzeb uczniów, sprzyjają kształtowaniu pożądanych postaw.
4. Inspirowani przez nauczycieli licealiści angażują się w różnorodne działania i przedsięwzięcia służące ich rozwojowi i promocji szkoły, włączają się w akcje społeczne i charytatywne, kultywują tradycje regionalne i patriotyczne.
5. Oferta edukacyjna szkoły wynika z podstawy programowej, jest modyfikowana i wzbogacana, przez co umożliwia uczniom osiągnięcie sukcesów edukacyjnych.
6. Nauczyciele przekazują uczniom informację zwrotną uzasadniającą ocenę, przez co ukierunkowują do dalszej pracy i pozytywnie wpływają na motywację do nauki, ale informacja o ich postępach w nauce nie jest pełna, ponieważ w odczuciu ponad połowy badanych uczniów nauczyciele rzadko odnoszą się do ich wcześniejszych osiągnięć lub trudności.
7. W szkole podejmuje się starania, by zajęcia edukacyjne odbywały się z wykorzystaniem odpowiednich pomocy dydaktycznych, sprzętu komputerowego i audiowizualnego. Zapewnia się uczniom możliwość korzystania z dobrze wyposażonej szkolnej biblioteki i centrum multimedialnego.
8. W liceum dokonuje się wnikliwej analizy wyników matur oraz innych osiągnięć uczniów, a wdrażane wnioski przyczyniają się do wzrostu wyników kształcenia, co potwierdza wysoki odsetek promocji oraz wysoki wskaźnik zdawalności matur.
9. Współpraca z uczelniami wyższymi, organizacjami i instytucjami działającymi w lokalnym środowisku, charakteryzująca się działalnością na rzecz wzajemnego rozwoju, jest ukierunkowana na zaspokojenie potrzeb edukacyjnych i społecznych młodzieży.
10. Szkoła kładzie szczególny nacisk na wyniki kształcenia, dobre przygotowanie uczniów do matury i na działania zwiększające szanse edukacyjne uczniów, jednak ponad połowa badanych licealistów uważa, że nauczyciele nie pomagają im się uczyć, gdy mają trudności z nauką, a większość badanych rodziców i uczniów (65%) twierdzi, że uczniowie będą potrzebowali korepetycji lub innych zajęć poza szkołą, aby zapewnić sobie możliwość dalszej nauki w wybranej uczelni.
11. Szkoła współpracuje z rodzicami, stwarza im możliwość wyrażania opinii na temat swojej pracy, jednak istnieje potrzeba dalszego aktywizowania rodziców w zakresie zwiększenia ich udziału w podejmowaniu decyzji dotyczących życia szkoły.
12. Szkoła uznawana jest za bezpieczną, a uczący się znają obowiązujące w niej zasady, dlatego, w ocenie wszystkich respondentów, uczniowie prezentują właściwe zachowania.

Wymaganie	Poziom spełniania wymagania
Obszar: Efekty	
Analizuje się wyniki sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe	B
Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności	B
Uczniowie są aktywni	B
Respektowane są normy społeczne	B
Obszar: Procesy	
Szkoła lub placówka ma koncepcję pracy	B
Oferta edukacyjna umożliwia realizację podstawy programowej	A
Procesy edukacyjne mają charakter zorganizowany	B
Procesy edukacyjne są efektem współdziałania nauczycieli	B
Kształtuje się postawy uczniów	B
Prowadzone są działania służące wyrównywaniu szans edukacyjnych	B
Obszar: Środowisko	
Wykorzystywane są zasoby środowiska na rzecz wzajemnego rozwoju	B
Wykorzystywane są informacje o losach absolwentów	B
Promowana jest wartość edukacji	B
Rodzice są partnerami szkoły	C
Obszar: Zarządzanie	
Funkcjonuje współpraca w zespołach	B
Sprawowany jest wewnętrzny nadzór pedagogiczny	A
Szkoła lub placówka ma odpowiednie warunki lokalowe i wyposażenie	C

Raport sporządzili:

- Hanna Ilczuk
- Halina Rogowska

Kurator Oświaty:

.....